

การบริหารปกครอง และนวัตกรรมสังคม

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567

Journal of Governance and Social Innovation

Vol. 1 No. 1 January - June 2024

ISSN XXXX-XXXX (Online)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567

วารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Journal of Governance and Social Innovation, Sisaket Rajabhat University

วารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567 ISSN xxxx-xxxx (Online)

เจ้าของ

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กำหนดการเผยแพร่ :

ปีละ 2 ฉบับคือ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

วัตถุประสงค์ :

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยด้านสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และนวัตกรรมสังคม ทั้งของคณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จัก

เงื่อนไขการตีพิมพ์

ทุกบทความที่ตีพิมพ์ต้องผ่านผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่านที่เสนอแนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านไม่ถือว่าเป็นที่เสนอแนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคมซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่จำเป็นต้องผูกพันด้วยประการใดๆและกองบรรณาธิการการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม ของวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง ไม่สงวนสิทธิ์คัดลอกแต่ให้อ้างอิงที่มาของข้อความที่นำไปกล่าวอ้างในที่ต่างๆอย่างเหมาะสม

ขอบเขต

ด้านสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และนวัตกรรมสังคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกต แผนสนธิ

เลขานุการกองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จันทา

อาจารย์กิตติชัย ชันทอง

กองบรรณาธิการ

ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์วัฒน์ จรรยาสุทธีวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วระเดช ภาวัตเวคิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุระทิน ชัยทองคำ
ศาสตราจารย์ตรีเนตร สาระพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเพชร ชลศักดิ์ตระกูล
ศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ
ศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ จุลปานนท์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ (Peer Reviews)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญภายนอกมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชา มารี เคน
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
ดร.ฉัตรมงคลศักดิ์ สุธรรมดี
อาจารย์ ดร.วิษณุ ปิณญาสงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนศพล อินทร์จันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชาวลิต สมพงษ์เจริญ
อาจารย์ ดร.สุนัย ทะคำสอน
อาจารย์ ดร.ภูวดล คำสนิท
อาจารย์ ดร.ชวิน คำบุญเรือง
อาจารย์ ดร.จุฬาพัฒน์ กิรติภูมิธรรม
ศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน
นาวาเอก อ.ดร.หัสไชย ่มั่งคั่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศาสตรินทร ต้นสุน
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยณัฐ สร้อยคำ
อาจารย์ ดร.วีรชน เกษสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล
อาจารย์ ดร.ศิวพล ชมพูพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤตม์ เจริญศรี
อาจารย์ ดร.โอฬาร อ่องพะ

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยนอร์ท
มหาวิทยาลัยเกริก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ บุญยะกาญจน์
 รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกรียีหมะ
 อาจารย์ ดร.ศิปปิ นพประเสริฐ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญภายในมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ จันทน์หมื่น
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกต แผนสนธิ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณัยกร บุญกอบ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ บัวจันอัฐ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรารณา มะลิไทย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษชุดา วงศ์พานิชย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลือศักดิ์ แสงมี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทวี คงคุณ
 อาจารย์ ดร.ณัฐศรัณย์ อารยะพงศ์
 อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จันทา
 รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดีวัฒน์ จรรยาสุทธีวงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีรียาตรี ดร.ณัฐวัฒน์ บัวทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรม์ สิทธิศักดิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เตชิต ศิริวงศ์เดชา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ลภัส สุขคุ้ม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี มัญญิยาการกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

จัดรูปเล่ม : นางอัจฉรา จันทพา
 นางวรางคณา ปุ้ยสูงเนิน
 นางสาวทิพย์วัลย์ โสพิช

ศิลปกรรม : นายสันติภาพ รัตนวรรณ

ประชาสัมพันธ์ : อาจารย์กิตติชัย ชันทอง
 อาจารย์ปรารณา มะลิไทย
 นายเอกลักษณ์ สุรวิทย์

ฝ่ายพิสูจน์อักษร : นางวิลาสินี รัตนวรรณ
 นางสาวสมฤทัย ปิยะพิสุทธิ

สำนักงาน :

สำนักงานคณบดีวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษามหาวิชราลงกรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์ 09 3123 3696 แฟกซ์ 0 4564 3607 Email: journal.clg.sskru@gmail.com

เผยแพร่เมื่อ เดือนมิถุนายน 2567

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม ฉบับปฐมฤกษ์ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567) เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และวิจารณ์หนังสือของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาในด้านการบริหารปกครองและสาขาอื่นๆ ในด้านสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, สาขารัฐศาสตร์, สาขาวิชานิติศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจต่อไป โดยมีกำหนดออก 2 ฉบับต่อปี คือฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม) ซึ่งเผยแพร่ในรูปแบบวารสารออนไลน์ วารสารฉบับนี้มีบทความที่ผ่านกระบวนการพิจารณาคุณภาพ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ บทความเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อพึ่งตนเอง บทความเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ บทความเรื่อง ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป๊ก อำเภอนครหลวง จังหวัดบุรีรัมย์ บทความเรื่อง ความพึงพอใจในการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ และบทความเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษาตำบลเสิงสาง อำเภอสว่าง จังหวัดนครราชสีมา

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารปกครองและนวัตกรรมสังคม ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ ที่เอื้อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการ และจัดทำจนได้วารสารฉบับนี้ปรากฏสู่สายตาของท่านผู้อ่าน

ขอขอบพระคุณผู้เขียนทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารโดยส่งงานเขียนที่มีคุณค่า และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินคุณภาพของบทความทุกชิ้น โดยให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงงานเขียนจนได้บทความที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาบทความทั้งหมดที่นำเสนอในวารสารนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านให้สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกต แผนสนธิ
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

กองบรรณาธิการ

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

บทบรรณาธิการ

ข้อบทความ

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรร..... 1

งบประมาณรายจ่ายให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ปณัยกร บุญกอบ

กระบวนการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อพึ่งตนเอง..... 14

เสถียร สีชื่น

ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : กรณีศึกษาตำบลเลิงสา..... 26

อำเภอเลิงสา จังหวัดนครราชสีมา

กวีเทพ เทียมศักดิ์ ,เชมทัต พันบน ,ศตายุ ฤทธิ์เดช และสถาพร วิชัยรัมย์

ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่..... 36

จังหวัดกระบี่

นางสาวเดือนเพ็ญ ชำนาญกิจ

ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง..... 47

ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

ส.อ.วชิรพันธุ์ ปานแก้ว, ส.อ.รณนถ์ บุญคง, พิทวัส ปัตเตย์ และธนพัฒน์ จงมีสุข

ความพึงพอใจในการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาวดี..... 58

อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์

วนวัชร แป่มจำนงค์, วิทยา หนูนา, ญาณิศา พันทะเล และสากล พรหมสถิตย์

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรร
งบประมาณรายจ่ายให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

The Decentralization of Local Administrative Organization: A Case Study
of Public Expenditure Spending Allocation to Sisaket Municipality, Sisaket
Province

ปณัฏกร บุญกอบ¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้วัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ใช้วิธีการวิจัยเอกสารโดยจำกัดการศึกษาเฉพาะในปีงบประมาณ 2561 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ มี 2 รูปแบบ คือ (1) การจัดสรรงบประมาณในรูปของเงินอุดหนุนเพิ่มให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษโดยตรง ซึ่งจัดสรรในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (2) การจัดสรรงบประมาณโดยการถ่ายโอนงาน/โครงการ/กิจกรรมจากส่วนกลางให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ดำเนินการเอง ส่วนแนวทางในการกระจายอำนาจให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ กำหนดให้ไม่เกินปี พ.ศ.2561 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ในปี พ.ศ.2566 และเพื่อให้การดำเนินงานของเทศบาลเมืองศรีสะเกษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดแผนการดำเนินงานไว้ 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (พ.ศ.2561) ระยะปานกลาง (พ.ศ.2562-พ.ศ.2564) และระยะยาว (พ.ศ.2565-พ.ศ.2570) สำนักงบประมาณได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนองนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีการเบิกจ่ายจริงเพียงร้อยละ 64.78 จะเห็นได้ว่าเทศบาลเมืองศรีสะเกษนั้นยังมีการเบิกจ่ายอยู่ในระดับที่ต่ำโดยเฉพาะงบประมาณตามโครงการถ่ายโอนงาน/โครงการ/กิจกรรมทำให้เป็นปัญหาต่อการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ คือ (1) ปัญหาด้านการวางแผน (2) ปัญหาด้านงบประมาณ (3) ปัญหาด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (4) ปัญหาด้านบุคลากร (5) ปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจที่ราชการส่วนกลางให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the image of Suphankanlaya and the historical perception in Thai society in 1997s. The study found that Suphankanlaya is a royal daughter in the royal monarchy. And the king and her sister in King Naresuan. And the car Her story was searched and compiled. Documentation and historical dissertations from various academic groups. This thesis became a model for the perception of Suphankanlaya's his-

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

tory to various types of media and entertainment. The story of Suphankanlaya through the secondary documents. And the results also found. When Thai society faces crisis The story of Suphankanlaya will return to the attention again to call upon. Confidence of the country Or the creation of nationalism to occur. In addition, found that. The history of Suphankanlaya is also a part that promotes good image to the monarchy. Create a sense of dependence on heroes. loyalty Feeling bound And the monarchs of the present Thai.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ กล่าวคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญฉบับนี้เองที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง รวมไปถึงได้มีการออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองและร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาต่างๆ ภายในท้องถิ่นตลอดจนมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองและการพัฒนาซึ่งถือว่าการถ่ายโอนภารกิจจากรัฐบาลไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประชาชนโดยตรง เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการกระจายอำนาจให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเพื่อสนองนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการการศึกษาถึงหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณที่มีผลต่อการกระจายอำนาจให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำกัดการศึกษาเฉพาะปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เท่านั้น การวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) เช่น ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย รายงานการประชุม สัมมนา วารสาร รายงานการวิจัย ซึ่งสามารถค้นคว้าได้จากห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ต้องการให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองพร้อมๆกัน กับมีอำนาจหน้าที่และงบประมาณในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ด้วยความคาดหวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำแล้วจะมีคุณภาพดีกว่า ทัวถึง และตอบสนองความต้องการของประชาชนมากกว่ารัฐจัดทำ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 284 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจบังเกิดผลอย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. ให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจ

เพื่อจัดทำแผนการกระจายอำนาจ แผนปฏิบัติการ รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคสู่ท้องถิ่น การปรับปรุงสัดส่วนภาษีอากร การถ่ายโอนกำลังคนและอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย

1. การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. กำหนดเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2561 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35 ในปี พ.ศ.2566

3. กำหนดหลักการและสาระสำคัญของแผนการกระจายอำนาจและแผนปฏิบัติการ

4. แผนการกระจายอำนาจให้มีการทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี โดยให้มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

5. แผนปฏิบัติการเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบและรายงานต่อรัฐบาลแล้วมีผลใช้บังคับ ดังนั้นคณะกรรมการการกระจายอำนาจได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา 4 คณะ คือ

(1) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) คณะอนุกรรมการด้านการเงิน การคลัง งบประมาณและบุคลากร

(3) คณะอนุกรรมการด้านการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและพัฒนากฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น

(4) คณะอนุกรรมการด้านติดตามและประเมินผลซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ทุกฝ่ายได้มีการประชุมและเสนอผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้ความเห็นชอบแล้ว 2 ด้านคือ

1. ด้านการจัดทำแผนการกระจายอำนาจ

คณะกรรมการจัดทำแผนกระจายอำนาจ ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ที่ให้ความสำคัญในการรายงาน เงิน บุคลากรไปสู่ท้องถิ่น โดยมีหลักการที่

สำคัญสรุปคือได้ 2 ประการคือ

1.1 การกำหนดลักษณะของภารกิจและเงื่อนไขเวลาของการถ่ายโอนโดยให้ภารกิจที่รัฐบาลทำในท้องถิ่น ภารกิจซ้ำซ้อน ภารกิจที่ทำในท้องถิ่นหนึ่งแล้วกระทบท้องถิ่นอื่น และภารกิจตามนโยบายของรัฐ ถ่ายโอนไปสู่ท้องถิ่นภายในระยะเวลา 4 ปี

1.2 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับท้องถิ่น และระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้ชัดเจน ในระยะแรกท้องถิ่นอาจมีภารกิจที่แตกต่างกันได้ตามความพร้อมแต่ต้องไม่เกินระยะเวลา 10 ปี

1.3 รัฐต้องประสานความร่วมมือและช่วยเหลือท้องถิ่น ให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 กำหนดเป้าหมายรายได้ของท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และเพิ่มเป็นร้อยละ 35 ในปี พ.ศ.2566

1.5 งบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้รัฐจัดสรรให้ตามความจำเป็นและตามความต้องการของท้องถิ่น

2. ด้านการเงินการคลัง งบประมาณ

2.1 กำหนดเป้าหมายการจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2561

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2559 เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงบประมาณในการจัดสรรเงินเพิ่มสัดส่วนรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 โดยใช้วิธีการจัดสรรคือ

2.1.1 ประมาณการรายได้ของรัฐบาลในงบประมาณ 2561 จำนวน 805,000 ล้านบาท จัดสรรให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 คิดเป็น 161,000 ล้านบาท

2.1.2 ประมาณการรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ 98,962 ล้านบาท

ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ต้องจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มให้ไม่น้อยกว่า 62,038 ล้านบาท ซึ่งรัฐบาลโดยสำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 73,729 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 21.4 ของสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาล ซึ่งจำแนกเป็น

1) จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล อบจ. อบต. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร) จำนวน 41,390.299 ล้านบาท

2) จัดสรรงบประมาณโดยการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมบริการสาธารณะจาก 22 หน่วยงาน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 32,339.643 ล้านบาท

2.2 การพิจารณาและให้ความเห็นชอบการจัดเก็บและการจัดสรรภาษีอากรและค่าธรรมเนียมของท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว 4 ประเภทคือ

2.2.1 ภาษีบำรุง อบจ.ที่เก็บจากน้ำมัน ยาสูบ และค่าธรรมเนียมผู้เข้าพักโรงแรม

2.2.2 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน

2.2.3 ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

2.2.4 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม

การดำเนินงานของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ตั้งอยู่บนภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มในเขตลุ่มแม่น้ำมูล

ตอนปลาย โดยตั้งอยู่ทางตอนใต้ของฝั่งแม่น้ำมูล ห่างจากชายฝั่งแม่น้ำมาทางทิศใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร ภูมิฐานจัดเป็นแนวคันดินริมน้ำของลำน้ำสาขาแม่น้ำมูล ประกอบด้วยลำห้วยสำราญและลำห้วยแฮดซึ่งโอบล้อมเขตเทศบาลในทิศเหนือ ทิศตะวันออก ทิศใต้ และทิศตะวันตก นอกจากนั้น ยังมีลำน้ำย่อยซึ่งเป็นลำน้ำสาขาของลำห้วยทั้งสองสายไหลหล่อเลี้ยงภายในพื้นที่เขตเทศบาล ลำน้ำย่อยดังกล่าวได้แก่ห้วยระกำ ห้วยปูน และห้วยน้ำคำ ทางตอนเหนือของเขตเทศบาลมีลักษณะเป็นเนินและที่ดอนสูงกว่าพื้นที่ทางตอนใต้

1. ด้านรายได้

มีความพยายามผลักดันเร่งรัดการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการบริหารกิจการและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยส่งเสริมการจัดหารายได้ให้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอน ซึ่งต้องให้ความสนใจและเร่งดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียม โดยการนำระบบแผนที่ภาษีและปรับปรุงบัญชีผู้เสียภาษีให้ถูกต้องทันสมัย เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างครบถ้วนถูกต้องและเป็นธรรม เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้มากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ต้องมีการพัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารงานคลังอย่างมีประสิทธิภาพ

แหล่งรายได้ของเทศบาล สามารถจัดกลุ่มของเงินรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าปรับเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ได้แก่

- (1) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- (2) ภาษีบำรุงท้องที่
- (3) ภาษีป้าย
- (4) ภาษีอากรฆ่าสัตว์
- (5) อากรรังนกอีแอ่น

กลุ่มที่ 2 ภาษีและค่าธรรมเนียมที่ท้องถิ่นต้องออกข้อบัญญัติจัดเก็บ

- (1) ภาษีสุรา
- (2) ภาษีสรรพสามิต
- (3) ค่าแสดมปียาสูบ
- (4) ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- (5) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
- (6) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน

กลุ่มที่ 3 ภาษีและค่าธรรมเนียมที่รัฐจัดสรรให้หรือแบ่งให้ท้องถิ่น

- (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- (2) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
- (3) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
- (4) ค่าภาคหลวงแร่
- (5) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม
- (6) ภาษีการพนัน

กลุ่มที่ 4 ภาษีและค่าธรรมเนียมใหม่

- (1) ภาษีเพื่อการศึกษา
- (2) ค่าธรรมเนียมสนามบิน
- (3) ค่าใช้น้ำบาดาล
- (4) ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อหรือได้ประโยชน์จากบริการสาธารณะที่จัดให้มีขึ้น

จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 โดยทั่วไปแหล่งรายได้ของท้องถิ่นทุกระดับจะมีที่มาที่คล้ายคลึงกัน เช่น รายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าปรับ เงินอุดหนุน เงินกู้ ฯลฯ ซึ่งในการจัดเก็บและจัดสรรภาษีแต่ละประเภทจะมีกฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เช่น พระราชบัญญัติภาษีป้าย พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน ฯลฯ ในขณะเดียวกันก็มีบทบัญญัติบางประการที่กำหนดสัดส่วนหรือเป้าหมายในการจัดสรรภาษี/รายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มจะต้องมีการจัดสรรให้ท้องถิ่นไม่เกินร้อยละ 30 ของเงินที่รัฐจัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว เป็นต้น ซึ่งบางกรณีอาจมีความแตกต่างจากกฎหมายเดิมที่กำหนดภาษีและค่าธรรมเนียมที่กำหนดใหม่นี้จะมีบางอย่างที่ไม่เคยได้รับหรือไม่เคยดำเนินการจัดเก็บหรือไม่เคยมีกฎหมายให้อำนาจจัดเก็บหรือมีส่วนแบ่งมาก่อนแต่จะได้รับเพิ่มขึ้นตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 ดังนั้น ที่มาของรายได้ของท้องถิ่นโดยทั่วไปจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมบริการสาธารณะต่างๆ เนื่องจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 เพิ่มแหล่งรายได้ให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นตลอดจนให้อำนาจในการพิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้จากภาษีและค่าธรรมเนียมเป็นรายได้หลักของท้องถิ่นอีกด้วย

2.ด้านงบประมาณ

ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 กำหนดให้จัดสรรงบประมาณเพิ่มสัดส่วนรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ซึ่งประมาณการรายได้ของรัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 จำนวน 800,000 ล้านบาท ดังนั้น รายได้ที่รัฐบาลโดยสำนักงบประมาณจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเท่ากับ 161,000 ล้านบาท โดยมีหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ประมาณการรายได้ของท้องถิ่นในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 จำนวน 98,962 ล้านบาท

2.2 จัดสรรงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล อบจ. อบต. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร) จำนวน 41,390.29 ล้านบาท

2.3 จัดสรรงบประมาณโดยการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมการบริการสาธารณะจาก 22 หน่วยงาน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 32,339.64 ล้านบาท

จะเห็นว่ารัฐบาลโดยสำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 รวมทั้งสิ้น 172,691.94 ล้านบาทสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น รัฐบาลโดยสำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ.2561 จำนวนทั้งสิ้น 49,751.44 ล้านบาท โดยแบ่งการจัดสรรงบประมาณออกเป็นในรูปหมวดเงินอุดหนุน เป็นจำนวน 17,411.80 ล้านบาท และได้จัดสรรงบประมาณโดยการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมจากกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็น

จำนวน 32,339.64 ล้านบาท

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่เทศบาล

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ กล่าวคือ รัฐบาลโดยสำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนองนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ในภาพรวมทั้งสิ้น 172,691.94 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.4 ของสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในปี พ.ศ.2561 ดังนั้น สำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เพื่ออุดหนุน สมทบ เงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการภารกิจได้ด้วยตนเองและเป็นไปตามแนวนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงบประมาณจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการบริหารงบประมาณสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ทั้งในการบริหารงบประมาณในรูปเงินอุดหนุน และการบริหารงบประมาณตามโครงการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 สำนักงบประมาณได้อนุมัติเงินประจำงวดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบริหารการกระจายอำนาจคิดเป็นร้อยละ 100 ดังนั้น เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด จึงได้มีการเสนอโครงการพัฒนาขีดความสามารถให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถนี้ไม่ได้หมายถึง การเพิ่มเงิน แต่เป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริหารองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นหน่วยงานที่รับโอนงาน/กิจกรรมบริการสาธารณะให้มีศักยภาพที่จะรองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนและบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพโดยการดำเนินการ (สำนักงบประมาณ 2561, 55) ดังนี้

1.เสริมสร้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ ที่ตอบสนองกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและขณะเดียวกันสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาระดับจังหวัดรวมถึงการบริหารจัดการการดำเนินกิจกรรม/งานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.จ้างบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 23,250 อัตรา ดังนี้

2.1 จ้างผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านพาณิชยการ/การบัญชี/การเงิน/การบริหารจัดการ ระดับปริญญาตรี 2 อัตรา และผู้สำเร็จการศึกษาด้านช่างระดับอนุปริญญา (ปวส.) 1 อัตรา โดยจัดสรรให้เฉพาะเทศบาลที่เพิ่งได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล จำนวน 980 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6,745 แห่ง รวมทั้งสิ้น 23,175 อัตรา เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความพร้อมทางด้านบุคลากรส่วนเทศบาลอีกจำนวน 149 แห่ง เป็นองค์กรที่มีบุคลากรเพียงพอแล้ว

2.2 จ้างผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านการพาณิชย์/การบัญชี/การเงิน/การบริหารจัดการระดับปริญญาโทให้กำกับการบริหารส่วนจังหวัด 75 แห่ง แห่งละ 1 อัตรา รวม 75 อัตรา

2.3 จัดตั้งหน่วยงานนิเทศเคลื่อนที่ตามเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทยให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแนะนำติดตามประเมินผลการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้การดูแลสั่งการศูนย์อำนวยการและปฏิบัติการกำกับและให้ความช่วยเหลือ การจัดทำบริหารงบประมาณและบริหารโครงการ โดยที่หน่วยนิเทศแต่ละหน่วย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ 9 หน่วยงาน คือ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมการปกครอง สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมการพัฒนาชุมชน กรมโยธาธิการ และกรมชลประทาน

2.4 จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การบริหารจัดการ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและการดำเนินการกิจการบริการสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถที่จะรองรับเพิ่มขึ้นในอนาคต

ซึ่งบุคลากรที่จ้างมาบรรจุใหม่ยังขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในทางปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติ ขาดความแม่นยำในระเบียบการเงิน พัสดุ การคลัง งบประมาณ เป็นต้น ทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

รัฐบาลโดยสำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เพื่อสนองนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 172,691.94 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.4 ของสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาล ซึ่งสำนักงบประมาณสามารถสนองนโยบายดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่การเบิกจ่ายงบประมาณของส่วนราชการเจ้าของงบประมาณที่ดำเนินการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมบริการสาธารณะให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 จำนวน 22 หน่วยงาน ยังมีการเบิกจ่ายในภาพรวมค่อนข้างต่ำ ซึ่งจากการติดตามผลดังกล่าว ได้พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองศรีสะเกษในด้านต่างๆ คือ

1. ปัญหาด้านการวางแผน

แผนพัฒนาเทศบาลที่เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษใช้จะเป็นกรอบในการจัดทำโอนงาน/กิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามเทศบัญญัติได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารส่วนเทศบาลมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ซึ่งแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งในการจัดทำแผนควรมีการประสานโครงการ/กิจกรรมและงบประมาณกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนที่เข้าไปสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่นนั้น

การจัดทำแผนของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์ในการจัดทำแผนไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาระบบจัดเก็บรายได้ และแผนระยะ 3 ปี และในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น เทศบาลยังขาดการประสานงานระหว่างแผน

ต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

นอกจากนี้งาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เป็นโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น เช่น การสร้างถนนคอนกรีตปรับปรุงถนนลูกรัง ถนนลาดยาง เป็นต้น ซึ่งควรมีการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนด้วย

2. ปัญหาด้านงบประมาณเทศบาล

การจัดทำงบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารงานต่างๆ ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษในการจัดทำงบประมาณเจ้าหน้าที่งบประมาณ ได้แก่ ปลัดเทศบาล หรือผู้ที่กรรมการบริหารเทศบาล มอบหมายตามขั้นตอน คือ เมื่อร่างงบประมาณรายจ่ายผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารเทศบาลก็ต้องเสนอสภาของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ ภายในวันที่ 15 เดือนสิงหาคม เมื่อสภาเห็นชอบก็จะเสนอให้นายกเทศมนตรีเทศบาลพิจารณาอนุมัติ เมื่อนายกเทศมนตรีพิจารณาอนุมัติ ประธานกรรมการบริหารก็ลงชื่อท้ายข้อบังคับ และประกาศใช้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณที่เทศบาลเมืองศรีสะเกษมาจากเงินรายได้และเงินอุดหนุนในส่วนเงินรายได้ นั้น เทศบาลจะมีงบประมาณในส่วนนี้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนใหญ่การจัดเก็บรายได้ของ เทศบาลอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากแหล่งรายได้ที่จัดเก็บมีน้อยเช่น แหล่งอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ฯลฯ ทำให้งบประมาณในส่วนนี้มีจำกัด สำหรับเงินอุดหนุนพบว่าเทศบาลเมืองศรีสะเกษยังต้องการรับเงินอุดหนุนจากรัฐมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากมีรายจ่ายประจำปีเป็นจำนวนมากทำให้ไม่สามารถนำเงินรายได้ไปพัฒนาท้องถิ่นได้ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการตามแผนนอกจากนี้เจ้าหน้าที่งบประมาณยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณแบบใหม่ซึ่งมุ่งเน้นผลงานทำให้ขาดการกำหนดตัวชี้วัดของงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เสนอถึงความสำเร็จของงาน

3. ปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณ

เทศบาลส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้เรื่องระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง ระเบียบพัสดุ ทำให้การปฏิบัติงานหรือขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างขัดต่อระเบียบที่กำหนดและบางแห่งยังมีการสมยอมในการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งขัดกับระเบียบพัสดุ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ, 2561)

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่สนใจศึกษาเกี่ยวกับระเบียบการเงิน การบัญชี ทำให้ระบบบัญชีไม่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งเทศบาล บางแห่งยังไม่มีรายงานสรุปฐานะการเงินงบดุลประจำปีให้ประชาชนทราบอีกด้วย (ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ, 2561)

4. ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้เรื่องงบประมาณ

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ นับเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษให้ประสบความสำเร็จ ปัจจุบัน เทศบาล ซึ่งขณะนี้ภารกิจ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปริมาณมากขึ้นจึงจำเป็นต้องอาศัยลูกจ้างตามโครงการ มาตรการเสริมการพัฒนาชนบทและชุมชน (มพช.) เพื่อช่วยปฏิบัติงาน แต่เนื่องจากเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษบางแห่งมีพื้นที่ห่างไกลทำให้ลูกจ้างลาป่วยทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เพิ่งจัดตั้งได้ไม่กี่ปีที่ผ่านมาบุคลากรต่างๆ ส่วนใหญ่เพิ่งได้รับการบรรจุตั้งนั้น บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ เช่นในด้านการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติ ในด้านการขาดความแม่นยำในระเบียบวิธีปฏิบัติโดยเฉพาะด้านพัสดุ ด้านการเงิน การคลัง ฯลฯ รวมทั้งขาดบุคลากรด้านช่างที่มีความรู้ทางเทคนิค และประสบการณ์ด้านวิศวกรรม ตลอดจนขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจทดสอบคุณภาพงานอีกด้วย

5. ปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจที่ราชการส่วนกลางให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจราชการส่วนกลางให้ท้องถิ่นซึ่งขณะนี้ได้มีการถ่ายโอนงาน/กิจกรรมการบริการสาธารณะให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ ดังนั้นถ้าเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษมีความสามารถในการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว น่าจะมีการถ่ายโอนภารกิจให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ, 2561)

ปัจจุบันพบว่า หน่วยงานที่เป็นเจ้าของของงบประมาณได้แจ้งโครงการถ่ายโอนงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือเทศบาลเมืองศรีสะเกษล่าช้าและมีแนวปฏิบัติไม่ชัดเจนและไม่มีการให้คำแนะนำปรึกษาการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังไม่มีการสำรวจถึงความต้องการและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการถ่ายโอนภารกิจ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

เพื่อให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในท้องถิ่นและสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จ จึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองศรีสะเกษในการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คือ

1. ด้านการวางแผนการจัดทำงบประมาณ

1.1 ควรอบรมเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Dissemination) ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ซึ่งเป็นหน่วยงานในท้องถิ่นที่ต้องรับโอนงาน/กิจกรรมการบริการสาธารณะจากหน่วยงานต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ มาตรการ โดยให้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารท้องถิ่นได้มีการเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองเพื่อให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น

1.3 ควรมีการประสานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การวางแผนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และก่อให้เกิดความประหยัด

2. ด้านงบประมาณ

2.1 ควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษตามปริมาณงานและความเป็นเมืองเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

2.2 การอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจในวิธีการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณที่ถูกต้องและต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชนด้วย

2.3 เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษควรมีระบบการจัดการที่ดี คือ มีความโปร่งใสประชาธิปไตย และตรวจสอบได้โดยประชาชน นั่นก็คือ เมื่อดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรมต้องคำนึงถึงในแง่ประชาธิปไตย คือ การยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาร่วมคิดร่วมทำและเมื่อดำเนินการเสร็จควรมีการเข้ามาตรวจสอบโดยประชาชนซึ่งหากเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษใดขาดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ควรมีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจน

3. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

3.1 กรมการปกครองควรจัดทำคู่มือปฏิบัติการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ให้ละเอียดและเข้าใจยิ่งขึ้น

3.2 การอบรมเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการพัสดุ การจัดเก็บรายได้ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ การเงินและการบัญชี ให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสและให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบได้

3.3 การให้มีหน่วยราชการตรวจสอบและการควบคุมการใช้จ่ายเงินของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ อย่างเข้มงวด และควรสร้างจิตสำนึกให้ผู้บริหาร เทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

4. ด้านบุคลากรเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ

4.1 ควรฝึกอบรมให้แก่บุคลากรเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับปฏิบัติต่างๆ รวมถึงด้านการช่างให้บุคลากรของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ให้เข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ให้หน่วยงานด้านช่าง เช่น กรมโยธาธิการ กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาด้านวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ด้านการถ่ายโอนภารกิจที่ราชการส่วนกลางให้แก่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

5.1 โครงการถ่ายโอนของหน่วยงานส่วนกลาง ควรมีการเร่งรัดการแจ้งรายละเอียดของโครงการและงบประมาณให้ท้องถิ่นทราบโดยเร็ว พร้อมจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติทุกขั้นตอนให้ท้องถิ่นทราบด้วย

5.2 หน่วยงานกลางที่มีโครงการถ่ายโอน ควรมีการสำรวจศึกษาถึงความต้องการและควา

มพร้อมของท้องถิ่นก่อนที่จะจัดสรรงบประมาณโครงการถ่ายโอนไปให้ท้องถิ่น

5.3 หน่วยงานอื่น กรมการปกครอง สำนักงานงบประมาณ จังหวัดและ อำเภอ เทศบาลเมือง ศรีสะเกษ ต้องให้ความรู้ ข้อมูล นโยบายที่ชัดเจน กับเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยการอบรมสัมมนา ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาแก่หน่วยงานท้องถิ่น

6. ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า

6.1 กระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขระเบียบพัสดุองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องวงเงินอนุมัติการสั่งซื้อสิ่งจำเป็นเฉพาะปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ให้ประชาชนกรมการปกครององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจอนุมัติวงเงินจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่จำกัดจำนวนเงิน

6.2 กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือเร่งรัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดติดตามผลการถ่ายโอนอย่างใกล้ชิด และกำหนดมาตรการดำเนินการคือ

6.2.1 กรณีกิจกรรมที่ยังไม่ได้รับอนุมัติเงินประจำงวดจากสำนักงานงบประมาณ ให้จังหวัดมีหนังสือเร่งรัดหน่วยราชการเจ้าของงบประมาณและให้สำเนาให้กับกรมการปกครอง เพื่อประสานงานกับหน่วยราชการเจ้าของงบประมาณและสำนักงานงบประมาณ

6.2.2 กรณีหน่วยราชการเจ้าของงบประมาณยังไม่ส่งรูปแบบรายการให้ท้องถิ่น และท้องถิ่นยังไม่ได้แจ้งให้อำเภอ/จังหวัดเร่งรัดหน่วยราชการเจ้าของงบประมาณต่อไป

6.2.3 เร่งรัดการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่การคัดเลือกผู้รับจ้างการลงนามในสัญญา และการตรวจรับงานให้เร็วขึ้น รวมทั้งเร่งรัดการอนุมัติการเบิกจ่ายให้เร็วขึ้นด้วย

6.2.4 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุกวันที่ 15 และ 30 ของทุกเดือน

6.2.5 ให้มีการรวบรวมหนังสือเวียน ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติให้เป็นคู่มือ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกัน รวมทั้งจัดให้มีการชี้แจง ชักซ้อมเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกระทรวงมหาดไทย สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. สำนักงานงบประมาณได้รับปรุงแก้ไข

เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการบริหารงบประมาณตามโครงการถ่ายโอน งาน/กิจกรรมบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาลเมืองศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษปฏิบัติงานได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

จรัส สุวรรณมาลา.(2539).แนวความคิดพื้นฐานของการกระจายอำนาจ.เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การปฏิรูประบบการคลังไทยกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร.

จรรยา สุภาพ.(2512).ศัพทวิทยาการทางรัฐศาสตร์.พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.

จุมพล หนิมพานิช, สมคิด พรหมจ้อย และรสนัน ศิริยะพันธุ์.(2541).รายงานการวิจัย เรื่องการกระจายอำนาจ
ไปสู่ท้องถิ่นในช่วง พ.ศ.2535-2539.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

เฉลิม แก้วกระจ่าง.(2539).การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ในรูปแบบแขวง.กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาคริต สติวงศ์.(2540).การกระจายอำนาจโดยการให้เอกชนเข้ามาทำหน้าที่แทนภาครัฐ.

กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ สัจพันโรจน์.(2536).การจัดทำ อนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ).

กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

อนันต์ เกตุวงศ์.(2523).การบริหารการพัฒนา.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรัญ ธรรมโน.(2518).ความรู้ทั่วไปทางการคลัง.กรุงเทพมหานคร: บพิธ.

อารีย์ วงศ์อารยะ.(2538).นโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลต่อสภาตำบลและองค์การบริหาร

ส่วนตำบล. วารสารก้านผู้ใหญ่บ้าน 46, 46 (มิถุนายน): 3-4.

กระบวนการเสริมสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อพึ่งตนเอง The process of strengthening community occupational groups for self-reliance.

เสถียร สีชื่น¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่านอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษากิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง การวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 15 ราย สุ่มตามกลุ่ม 10 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักตรรกะเทียบเคียงกับแนวคิด ทฤษฎีควบคู่กับบริบท และใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ เป็นกลุ่มเกษตรกรที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบอาชีพที่เหมือนกัน คือ ทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก อาชีพอื่นๆ เสริมเพื่อเป็นรายได้และพึ่งพาตนเอง ซึ่งได้เล็งเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ซึ่งความเชื่อที่ว่า ถ้ารวมกลุ่มแล้วจะสามารถนำไปสู่ความยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้จริง กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด และให้ความร่วมมือกับกลุ่มและมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี เพราะวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มมาจากการปัญหาและความต้องการที่ตรงกัน จึงทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน จนนำไปสู่การร่วมมือของกลุ่มและเครือข่ายเรื่อยมา

2) กิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การพัฒนาอาชีพ/รายได้ คือ ได้แก่ การเลี้ยงโคขุน การทำอาหารโคขุน การเลี้ยงปลาในกระชัง การแปรรูปปลา (ปลาร้า ปลาซ้มน) และผลิตภัณฑ์อื่นๆ (2) พัฒนาศักยภาพกลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนหรือสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย มุ่งพัฒนากลุ่มและสมาชิก และเสริมสร้างทักษะอาชีพ (3) ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ จัดงานประเพณีต่างๆ เช่น ฆะเหวตเทศน์มหาชาติ ทำบุญฟังเทศน์มหาชาติ รวมญาติทำบุญบ้าน และทำบุญตักบาตร

คำสำคัญ : กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็ง, กลุ่มอาชีพ, ชุมชนพึ่งตนเอง

¹ เสถียร สีชื่น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Abstract

The Four major objectives of the study were 1) Study the current situation of the Rak Ban Kerd Agricultural Group, Dan Sub-district, Rasi Salai District, Sisaket Province. 2) Study the activities to create participation in the development of occupational groups for self-reliance. The research used a qualitative research process. Focusing on in-depth interviews with 15 key informants, 10 focus group discussions, data analysis using logic comparable with concepts. theory coupled with context and using descriptive statistics. The findings were summed up as follows.

The findings were summed up as follows:

1) the current state of the Rak Ban Kerd Agricultural Group in Dan Subdistrict, Rasi Salai District, Sisaket Province is a group formed by individuals who primarily engage in agriculture. They also pursue other occupations to supplement their income and achieve self-reliance. Recognizing the importance of unity, they believe that by coming together, they can achieve sustainability and true self-sufficiency. The Rak Ban Kerd Agricultural Group receives strong cooperation and participation from its members, as the group's objectives stem from shared problems and needs. This has fostered ongoing collaboration within the group and its network..

2) Activities to promote participation in developing self-reliant occupational groups can be categorized into three types: (1) Career/Income Development: This includes fattening cattle, preparing feed for fattening cattle, cage fish farming, fish processing (such as fermented fish and sour fish), and other related products. (2) Group Capacity Building: Representatives or members participate in capacity-building activities organized by partner agencies, aiming to develop the group and its members and enhance occupational skills. (3) Cultural Promotion: Organizing various traditional events such as the Phra Wet Maha Chat festival, merit-making with Maha Chat sermons, family reunions for house blessings, and almsgiving ceremonies.

Keywords: Strengthening activities, self-reliant communities

บทนำ

ปัจจุบันความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในขณะที่ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง 34.9 เท่าในปี 2556

สาเหตุพื้นฐานสำคัญมาจากคุณภาพบริการทางสังคมที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา คนมีความแตกต่างกันระหว่างในพื้นที่และเมือง โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล การกระจายโอกาส ของการพัฒนา ยังไม่ทั่วถึง และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ แหล่งทุน และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ สำหรับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็มีใน วงแคบกว่าซึ่งในอนาคตนั้นมีแนวโน้มที่จะมีความเสี่ยงมากขึ้น ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ที่รวดเร็วในทุกด้าน ความเหลื่อมล้ำมีความรุนแรงมากขึ้น แต่ในด้านการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญ มาตลอดช่วง 3 แผนพัฒนาฯ ที่ผ่านมาส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น มีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเป็น เครือข่ายเพื่อทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการ ของชุมชนได้ดีขึ้น อาทิชุมชนจัดการภัยพิบัติ การจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็น แผนตำบลเพื่อเชื่อมโยงกับแผนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด และการรวมกันเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพร้อยละ 32.51 และองค์กรการเงินร้อยละ 26.77 ขององค์กร ทั้งหมด การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่พื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะ สหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงานตามระดับและ สามารถใช้เทคโนโลยี การผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 สืบเนื่องมาถึงแผนที่ 12 ยังสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทย ยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายใน และภายนอก ประเทศที่ผันผวนซับซ้อนและคาดการณ์ ผลกระทบได้ยากแม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไป ทั้งในระดับปัจเจกครอบครัวชุมชน และสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติโดยเฉพาะความเสี่ยง จากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถ รองรับการเติบโตอย่างยั่งยืนทั้งความเสี่ยง จากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ฝังงมในสังคมไทยความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศจึงเป็นต้องนาภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันใหม่ ในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้ เข้มแข็งทั้งทุนทางสังคมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งใช้ ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน และการป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่สังคมไทยต้องเผชิญ และ เสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้ เข้มแข็ง โดยเฉพาะการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ

มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชนสู่สังคมที่มีคุณภาพสามารถจัดการความเสี่ยง และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีคุณภาพมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และโครงสร้างพื้นฐาน ในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้ อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพในครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือน ชุมชนเกิด อาชีพและรายได้และพึ่งตนเองได้ ทำให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็งประชาชนใช้ ชีวิตอยู่ในชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการให้ชาวบ้านสอนชาวบ้านในสิ่งที่ เขาอยากทำ เริ่มด้วยการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชนอาชีพเพื่อ ให้ไปสร้างทีม ไปรวมกลุ่มอาชีพระดับชุมชน โดยมีเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพได้จริง พร้อมทั้ง สนับสนุนให้ผู้ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกันรวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและ กันในการประกอบอาชีพ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการขับเคลื่อน การสร้างกลุ่มสมาชิกชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และนำกลุ่มอาชีพเข้าสู่ระบบ การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ต่อไป (กรมพัฒนาชุมชน, 2560)

กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามัน จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการรวมกลุ่มอาชีพ ของคนในชุมชน ที่มีจุดประสงค์เดียวกันคือ การรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการประกอบอาชีพเดียวกัน อาศัยบริเวณเดียวกัน และมีความต้องการสร้างอาชีพรายได้ พึ่งตนเองจากทุนของชุมชนที่มี อาทิ ความร่วมมือ การแบ่งปัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และรักบ้าน เกิดไม่ยอมจากถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น เป็นกลุ่มจุดเด่นคือ การรวมที่เหนียวแน่น และดำเนินกิจกรรม ของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและมีการขยายเครือข่ายกลุ่มอาชีพในหลายพื้นที่ และประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็งทั้งด้านความร่วมมือของสมาชิก ผลลัพธ์ที่โดดเด่นและไม่หยุดนิ่งใน การพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่านอำเภอรามัน จังหวัดศรีสะเกษ มีกระบวนการอย่างไรในการรวมกลุ่มอาชีพในชุมชนที่ทำให้เกิดการพึ่งตนเอง รวมถึงสมาชิกเกิดความร่วมมือ ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เป็นแรง ผลักดันให้กลุ่ม สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งจะสามารถศึกษา เป็นต้นแบบการพัฒนาและการรวมกลุ่มอาชีพในพื้นที่อื่นต่อไปได้เป็นอย่างดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันกลุ่มอาชีพเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามัน จังหวัดศรีสะเกษ ศึกษากิจกรรมในการ สร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง ที่จะส่งผลทำให้ชุมชนอยู่ดี กินดี มั่งคั่งมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษารับรู้สภาพปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามัน จังหวัด ศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษากิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัจจุบันกลุ่มอาชีพเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ และศึกษากิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ โดยได้ศึกษาสภาพปัจจุบันกลุ่มอาชีพเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอราชไสล จังหวัดศรีสะเกษ ศึกษากิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้ใช้แนวทางการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ต้องศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญแบบเฉพาะเจาะจง

ผู้วิจัยได้มีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-Informant) เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และเป็นบุคคลที่มีบทบาทในชุมชนและรู้ข้อมูลของชุมชนเป็นอย่างดีที่จำเป็นเพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลาย จำนวน 15 คน โดยจัดกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มดังนี้ (ดังตาราง ที่1)

1) ประธานกลุ่ม และรองประธาน จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ คือ (1) เป็นผู้นำชุมชนที่เสียสละเพื่อชุมชน (2) รู้ข้อมูลของชุมชนเป็นอย่างดี (3) มีภาวะความเป็นผู้นำ

2) คณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ คือ (1) เป็นภูมิมีภูมิรู้ (2) รู้ข้อมูลของชุมชนเป็นอย่างดี (3) เสียสละเพื่อส่วนรวม

3) สมาชิกกลุ่ม จำนวน 8 คน โดยมีคุณสมบัติ คือ 1) เสียสละเพื่อส่วนรวม (2) ร่วมกิจการงานของกลุ่มสม่ำเสมอ (3) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่/แบ่งปันและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ผลิตภัณฑ์ข้าวกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดฯ

น้ำปลาร้าต้มสุก ตรารักบ้านเกิด

มะม่วงแช่อิ่ม ตรารักบ้านเกิด

ที่มา : พัฒนาโดยผู้วิจัย, 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ที่สำคัญคือตัวผู้วิจัยเอง โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและในการศึกษา สำหรับความเที่ยงตรงของข้อมูล ผู้วิจัยมีการตรวจสอบตลอดเวลา เพื่อให้ได้ข้อมูลน่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามาศ จังหวัดศรีสะเกษ บริบทของกลุ่ม ศักยภาพ กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการกลุ่ม

ส่วนที่ 3 เป็นกระบวนการ สนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับกิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลประโยชน์ร่วมรับผิดชอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ไปพร้อมกับเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม จะมีการตรวจสอบข้อมูล โดยอาศัยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) เพื่อการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากบุคคล เวลา และสถานที่ที่แตกต่างกันโดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ และเชื่อมโยงความสอดคล้องของเนื้อหาหลักตรรกะเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎี ควบคู่กับบริบท และการตีความ (interpretation) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จัดบันทึกไว้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือ ปรากฏการณ์ที่มองเห็น และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) ในการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยต้องคำนึงถึงบริบท (context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วยว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อให้ได้ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

1) สภาพปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดตำบลด่าน อำเภอรามาศ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิก กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามาศ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่าความเป็นมา กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามาศ จังหวัดศรีสะเกษนั้น เป็นกลุ่มเกษตรกรที่เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นประชากรในพื้นที่ตำบลด่านอำเภอรามาศ ได้ดำเนินการขอจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กับสำนักงานกองทุน

ฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 และได้รับการจัดตั้งและการรับรองการเป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย จากสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีสมาชิกที่ร่วมจัดตั้งครั้งแรกเริ่มจำนวน 65 คน และปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 105 คน และมีเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมสมัครเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกร ฯ ที่มีการรวมกลุ่มจากปัญหาและความต้องการที่ตรงกัน ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม เกิดความร่วมมือ ระวังกันจนนำไปสู่การประสานความร่วมมือกลุ่มเครือข่าย องค์กรความร่วมมือ หน่วยงานสนับสนุนส่งผลทำให้คนในพื้นที่ เกิดอาชีพและรายได้ ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งถือว่าการรวมกลุ่มที่เกิดประโยชน์และเกิดความยั่งยืนจริง

การบริหารจัดการกลุ่ม มีการบริหารแบบมีโครงสร้างและถูกต้องตามกฎหมาย มีประธานรองประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และระเบียบการรับสมัครสมาชิกที่ชัดเจน วัตถุประสงค์หลักขององค์กรกลุ่มเกษตรกรักบ้านเกิด เพื่อการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้ยั่งยืนพร้อมทั้งสร้างรายได้จากอาชีพเกษตรกรรมที่มีรากฐานดั้งเดิมในชุมชน สร้างองค์ความรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์ชี้ชัดดังนี้

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในทุกๆด้าน
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมในชุมชน
3. เพื่อสร้างอาชีพอันก่อให้เกิดรายได้ในชุมชนให้ยั่งยืน
4. สร้างแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน
5. นำผลผลิตด้านการเกษตรและผลิตภัณฑ์ในชุมชนสู่ตลาดภายในและภายนอกประเทศ

รูปที่ 1 ภาพประกอบกิจกรรม และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามันศรีสะเกษ

ชงผง,ชาแช่ ดอกอัญชัน ตรารักบ้านเกิด

ผลิตภัณฑ์ข้าว, น้ำปลาร้า, อัญชัน

ที่มา : กลุ่มเกษตรกรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามันศรีสะเกษ

รูปที่ 2 ภาพประกอบกิจกรรม และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลดำน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ (2)

ผลิตภัณฑ์ปลานิลร้า

ผลิตภัณฑ์น้ำปลาร้า

ที่มา : กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลดำน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ, 2566

2) กิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเองจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบ เก็บข้อมูลสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม และเน้นการร่วมกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ฯ โดยมีการมีส่วนร่วมของ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิก กิจกรรมส่วนใหญ่ในการพัฒนาหรือการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพพึ่งตนเอง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) กิจกรรมต่อยอดการพัฒนาอาชีพ/รายได้ (2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ฯ (3) กิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมร่วมกันของชุมชน ดังต่อไปนี้

2.1) กิจกรรมต่อยอดการพัฒนาอาชีพ/รายได้

2.1.1) การเลี้ยงโคขุน

2.1.2) กิจกรรมเลี้ยงปลาในกระชัง

2.1.3) โครงการบริการวิชาการ : พัฒนาบรรจุภัณฑ์และออกแบบตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ปลานิลร้า กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด ตำบลดำน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.1.4) โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์น้ำปลาร้าสำเร็จรูปและน้ำปลานิลร้า ต.ดำน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ จัดโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏศรีสะเกษ

2.1.5) โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ ต.ดำน อ.ราชไศล จ.ศรีสะเกษ ด้วยการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาร้า low sodium (โลโซเดียม) ที่สอดคล้องกับการมีสุขภาพที่ดีของผู้บริโภค จัดโดย สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมอาหาร คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.1.6) โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพสูงหลักสูตร “การเลี้ยงและการจัดการฟาร์มโคเนื้อคุณภาพสูงรุ่นที่ 3 “ ตามแผนปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยจังหวัดศรีสะเกษและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ

2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด

2.2.1) ตัวแทนอนุกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดศรีสะเกษเข้าร่วมแก้ไข ปรับปรุง พรบ.กฟก. เพิ่มเติม ณ โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล

2.2.2) กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดได้รับเลือกเป็นตัวแทนของจังหวัดศรีสะเกษ 10 ตำบลในภาคอีสานเพื่อเป็นแกนนำในการเข้าร่วมเวทีพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนด้านการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยได้รับมอบหมายจาก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) จังหวัดศรีสะเกษ ณ ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการประสานงานสภาองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห้องประชุมสวนชุมแพง ต.ท่าขอนยาง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

2.2.3) เวทีสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทจังหวัดศรีสะเกษโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.2.4) ชุมชนบ้านนงระ ต.ตูม อ.ปรางค์กู่ จ.ศรีสะเกษศึกษาดูงานการแปรรูปข้าวและผลิตภัณฑ์กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด

2.3) กิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมร่วมกันของชุมชน

2.3.1) จัดงานบุญผะเหวดเทศน์มหาชาติประจำปีเพื่อสืบสานประเพณีของไทยให้คงอยู่ตลอดไป ทำบุญฟังเทศน์มหาชาติ พร้อมถวายภัตตาหาร

2.3.2) รวมญาติทำบุญบ้าน และทำบุญตักบาตรร่วมกัน ขออนุโมทนาสาธุบุญกับทุกท่านที่ร่วมใส่บาตร..โดยได้รับความเมตตาจากพระอาจารย์สุพจน์ อธิปัญญา(เจ้าอาวาสวัดศรีประจักษ์)...#วันแห่งความรัก#รักทุกคนครับ

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดนั้น เป็นทั้งในส่วนของกิจกรรมต่อยอดพัฒนาอาชีพ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของสมาชิกและกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนล้วนแล้วเป็นกระบวนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรรักบ้าน สู่การพึ่งพาตนเอง และสามารถทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน ร่วมรับประโยชน์ และส่งเสริมพัฒนากลุ่มและองค์ต่อไป

อภิปรายผล

1) สภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรบ้านเกิดรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามันศรีสะเกษ ซึ่งผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรบ้านเกิดรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอรามันศรีสะเกษ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมนั้น พบว่า กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบอาชีพที่เหมือนกัน คือ ทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก อาชีพอื่นๆ

เสริมเพื่อเป็นรายได้และพึ่งพาตนเอง ซึ่งได้เล็งเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ซึ่งความเชื่อว่า ถ้ารวมกลุ่มแล้วจะสามารถนำไปสู่ความยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ จนนำไปสู่การร่วมมือของกลุ่มและเครือข่ายเรื่อยมา ส่งผลทำให้คนในพื้นที่และในกลุ่มเกิดอาชีพและรายได้ มีความเป็นอยู่และชีวิตที่ดีขึ้น ต่อไป

เหตุผลที่เป็นเช่น เนื่องจากกลุ่มเกษตรรับบ้านเกิด เป็นกลุ่มอาชีพที่รวมตัวกันจากผู้ประกอบอาชีพแบบเดียวกัน มีความต้องการแบบเดียวกัน สภาพบริบทเหมือนกัน และได้รับผลกระทบเหมือนกัน จึงทำให้เกิดแนวคิดหาวิธีแก้ไขปัญหา ด้วยการรวมกลุ่มอาชีพ เกิดเป็นเกษตรรักบ้านเกิดขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์การสร้างอาชีพและรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนฐานความมั่นคงความร่วมมือของกลุ่มและสมาชิก และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายหรือว่าเป็นจุดแข็งของ กลุ่มเกษตรรักบ้านเกิดเลยทีเดียว เนื่องจากเกษตรรับบ้านเกิดมีความร่วมมือของกลุ่มที่เข้มแข็งหน่วยงานภายนอกจึงเล็งเห็นความสำคัญของกลุ่ม ส่วนหนึ่งก็มาจากความเข้มแข็งของกลุ่มด้านการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรรักบ้านเกิดค่อนข้างสูง และทุกคนในกลุ่มยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและ จึงทำให้กลุ่มยืนหยัดจนถึงปัจจุบัน

สอดคล้องกับงานวิจัย (มนสิชา อนุกุล, 2565) ศึกษาแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชนตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการให้ส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพตำบลบางชะแยง ให้มีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพหรืออาชีพเป็นหลักในการนำกิจกรรมกลุ่ม อาทิ กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มยาหม่อง โดยการดำเนินงานของกลุ่มต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพ มีการจัดตั้งกลุ่มและมีดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน สามารถดำเนินโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มอาชีพในชุมชนส่งผลให้สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนหรือกลุ่มอาชีพที่พึ่งตนเองได้และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

2) กิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อพึ่งตนเอง ของกลุ่มเกษตรรักบ้านเกิด ตำบลด่าน อำเภอราศีไศล แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ (1) กิจกรรมต่อยอดการพัฒนาอาชีพ/รายได้ คือ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มชุมชน และการส่งเสริมอาชีพจากหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ อาทิ ทำอาหารโคขุน การเลี้ยงปลาในกระชัง การออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า ปลานิลร้า โครงการบริการวิชาการจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์น้ำปลาร้าสำเร็จรูป จากคณะมนุษยศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ตำบลด่าน อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลา low Sodium สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหารและนวัตกรรมอาหาร คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพสูงฯ จัดโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายด้วยดีเสมอมา ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการรวมกลุ่มและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรรักบ้านเกิด ได้แก่ ตัวแทนอนุกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาศรีสะเกษเข้าร่วมแก้ไขพรบ.กฟก ตัวแทนของจังหวัดศรีสะเกษ 10 ตำบลในภาคอีสาน เพื่อเป็นแกนนำในการเข้าร่วมเวทีพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนด้านการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

ท้องถิ่น เวทีสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท จังหวัดศรีสะเกษโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (3) กิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมร่วมกันของชุมชน ได้แก่ ร่วมจัดงานบุญ ฆะเหวดเทศน์ มหาชาติประจำปี เพื่อสืบสานประเพณีของไทยให้คงอยู่ตลอดไป ทำบุญฟังเทศน์มหาชาติ พร้อมถวายภัตตาหารเพลถวายทานทำบุญบ้าน และทำบุญตักบาตรร่วมกัน กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดนั้น เป็นทั้งในส่วนของกิจกรรมต่อยอดพัฒนาอาชีพ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของสมาชิก และกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน ล้วนแล้วเป็นกระบวนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด

เหตุผลที่เป็นนี้ เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดนั้น ส่วนใหญ่จะมาจากโครงการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาอาชีพจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายเป็นหลัก ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่ม รองลงการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มอาชีพรักบ้านเกิด เกิดจากการให้โอกาสจากหน่วยงานภายนอกเช่นเดียวกันในการให้สมาชิกกลุ่มได้มีไปมีส่วนร่วมและบทบาทในระดับภาค อำเภอ และจังหวัดเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้นำกลุ่ม และสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และอันดับสุดท้ายคือ การพัฒนาการมีส่วนร่วมโดยการใช้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม ใช้กิจกรรมทำบุญตักบาตรของชุมชน บุญพะเหวดมหาชาติ และงานประเพณีต่างๆ ของชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติร่วมกัน

สอดคล้องกับงานวิจัย (วุฒิชัย สายบุญจวง และคณะ, 2564) ศึกษาการพัฒนาของกลุ่มอาชีพแบบมีส่วนร่วมสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่ากิจกรรมในการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพสู่วิสาหกิจชุมชน คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หรือการทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพร่วมกัน การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกัน ผลของการดำเนินกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมและการพัฒนากลุ่มอาชีพสู่วิสาหกิจชุมชน ยังพบว่า การพัฒนา กิจกรรมการมีส่วนร่วมทำให้สมาชิกเกิดความตระหนักในประเด็นสำคัญของการรวมกลุ่มอาชีพและทำให้เกิดการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ เกิดการพัฒนาคน การพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 กิจกรรมในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดนั้น เป็นกลุ่มอาชีพที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นเข้มแข็ง และเป็นกลุ่มอาชีพที่มีศักยภาพของกลุ่มและสมาชิกจุดเด่นคือ การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป็นอย่างดี ซึ่งการร่วมมือดังกล่าวกลายเป็นความเข้มแข็ง ทำให้กลุ่มเกิดความยั่งยืน สิ่งทีกลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิดต้องรักษาไว้คือ ความสำเร็จของสมาชิกและการมีส่วนร่วมที่กลุ่มได้ยึดถือปฏิบัติอยู่แล้ว เป็นสิ่งที่มีค่าและจะทำให้กลุ่มเกิดความยั่งยืนต่อไป

1.2 กลุ่มเกษตรกรรักบ้านเกิด เป็นกลุ่มอาชีพที่มีเครือข่าย/ความร่วมมือ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาให้การสนับสนุน ด้านปัจจัยการผลิต ปัจจัยด้านวัตถุดิบ องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ทางกลุ่มไม่เคยไม่ปฏิเสธหน่วยงานภาคีเครือข่ายเหล่านั้น แต่กลับสามารถปรับตัวและเปลี่ยนให้เป็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ

ของกลุ่มและสมาชิกแทน ฉะนั้นการที่หน่วยงานเครือข่ายเข้ามาให้การสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรบ้านเกิด แสดงว่า หน่วยงานต่างๆ มองเห็นศักยภาพและความเข้มแข็งของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้กลุ่มพัฒนาและเพิ่มศักยภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 กลุ่มเกษตรกรบ้านเกิด ซึ่งปัจจุบันดำรงความเข้มแข็งของกลุ่มนอกเหนือจากความร่วมมือและการมีส่วนร่วมที่เป็นจุดเด่นของกลุ่มแล้ว กลุ่มเกษตรกรบ้านเกิด ยังมีปัจจัยที่เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม ผู้นำกลุ่มและสมาชิก ก็คือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกันในกลุ่มเป็นหัวใจสำคัญของการรวมกลุ่มอาชีพ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ฉะนั้นแล้วความไว้วางใจและเชื่อใจกันจะทำให้กลุ่มนั้นสามารถขับเคลื่อนงานของกลุ่มได้ง่ายและเกิดความร่วมมืออย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการขับเคลื่อนกลุ่มอาชีพสู่ความยั่งยืน โดยอาศัยปัจจัยและกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) การศึกษาพัฒนาและยกกลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพและผลิตภัณฑ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มอาชีพในชุมชน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงและเข้มแข็ง

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. (2560). **แนวทางการตั้งและพัฒนาหมู่บ้านอาชีพ**. สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ชุมชน กลุ่มงานส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2560).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 –2564

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2555).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2555 –2559

ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษาตำบลเลิงสาغ อำเภอลือสาธิต จังหวัดนครราชสีมา

กวีเทพ เทียมศักดิ์¹, เชมทัต พันบน², ศตายุ ฤทธิเดช³, สถาพร วิชัยรัมย์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประชาชน ในเขตตำบลเลิงสาธิต 2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตตำบลเลิงสาธิต โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตตำบลเลิงสาธิต รูปแบบการวิจัยเป็นงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยวิจัยเชิงปริมาณนั้นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มประชากร ในตำบลเลิงสาธิต จำนวน 360 คน การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ในเทศบาลตำบลเลิงสาธิต อำเภอลือสาธิต จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยวิเคราะห์ค่า t-test Independent และค่า F-test กำหนดค่าสถิติระดับนัยสำคัญทางที่ระดับ 0.05 วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความพึงพอใจต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรในเขตตำบลเลิงสาธิต มีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษาตำบลเลิงสาธิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริบท ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.68$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.56$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลลัพธ์ ($\bar{X} = 3.42$) ตามลำดับ แนวทางการรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ แต่ละชุมชนนั้นต่างก็มีบริบทของชุมชนที่แตกต่างกันบางชุมชนไม่มีร้านค้าที่สามารถใช้สิทธิ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ , บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ , ประชาชน

¹ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

A study of people's satisfaction with the state Welfare Card Project, A case study of Saeng Sang Subdistrict, Saeng Sang District, Nakhon Ratchasima Province.

Kawethep Thiamsak¹, Khemathat Peunbron², Satayu Ritdej³, Sathaporn Wichairam⁴

Abstract

The objectives of this research are: 1. To study the level of satisfaction of the people with the state welfare card project. In Seng Sang Subdistrict 2. To compare people's satisfaction with the state welfare card project. in Seng Sang Subdistrict, classified by gender, age, education and occupation. 3. To study suggestions on people's satisfaction with the state welfare card project. In the Sing Sang subdistrict The research design is a combination of quantitative and qualitative research. Quantitative research uses questionnaires as a tool for collecting data. The sample group used in this research was a population group in Seng Sang Subdistrict, totaling 360 people. A comparison of the social welfare needs of the elderly in various areas in Sing Sang Subdistrict Municipality, Seng Sang District, Nakhon Ratchasima Province, classified by gender, age, educational level, and occupation. By analyzing the independent t-test and F-test values, the statistical significance level was determined at the 0.05 level. The method for finding the mean (Mean) and standard deviation (Standard Deviation) was satisfaction with the state welfare card project. included at a high level

The research results found that Population group in Sing Sang Subdistrict There is public satisfaction with the state welfare card project. Case study of Saeng Sang Subdistrict Overall, it was at a high level ($\bar{X}$ = 3.63). When considering each aspect, it was found that every aspect was at a very to moderate level. The side with the highest average is the context side ($\bar{X}$ = 3.87), followed by the input side ($\bar{X}$ = 3.68), the process side ($\bar{X}$ = 3.56), and the side with the lowest average is the results ($\bar{X}$ =3.42) respectively, guidelines for receiving state welfare cards Each community has a different community context. Some communities do not have stores that can use state welfare card rights.

Keywords : satisfaction, state welfare card, people

1 Student Public Administration Program Buriram Rajabhat University

2 Student Public Administration Program Buriram Rajabhat University

3 Student Public Administration Program Buriram Rajabhat University

4 Lecturer of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

บทนำ

ปัญหาความยากจนจึงยังคงปรากฏเป็นปัญหา สำคัญของประเทศไทยอยู่ และยังเป็นสิ่งที่ต้องหาทางเยียวยาแก้ไข ผ่านนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ในการปรับปรุงระบบ สวัสดิการและบริการพื้นฐานให้สามารถครอบคลุมและมีคุณภาพ เพียงพอกับความต้องการของคนในสังคม และต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและใช้ได้อย่างเป็นธรรม เพื่อพยายามลดช่องว่างของความยากจนให้เกิดการกระจาย รายได้ที่เหมาะสมกันให้มากขึ้น ซึ่งนโยบายของภาครัฐที่ผ่านมา เน้นนโยบายเรื่องการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งได้ผลในบางระดับ แต่ยังไม่ได้ลดความเหลื่อมล้ำอย่างแท้จริง เพราะคนจนแม้จะมีสภาพที่ดีขึ้นแต่ก็ยังไม่เกิดการลดช่องว่างของรายได้สูงสุดกับ รายได้ที่ต่ำที่สุดได้อย่างมีประสิทธิภาพและปัญหาความยากจนยังปรากฏเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย รัฐจำเป็นต้องหาทางเยียวยาแก้ไขผ่านนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการปรับปรุงระบบสวัสดิการและบริการพื้นฐานเพื่อให้ครอบคลุมและมีคุณภาพ เพียงพอกับความต้องการของคนในประเทศ นโยบายและมาตรการเพื่อการแก้ไขหรือลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม และนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจึงเริ่มขึ้นเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่กลางปี 2559 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและจัดสวัสดิการให้กับผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศ (กฤษฎา เอื้อวงศ์, 2562)

การคัดกรองผู้มีคุณสมบัติได้รับสิทธิบัตรคนจนเมื่อต้นปี 2566 มีผู้ลงทะเบียนโครงการบัตรคนจนทั้งสิ้นกว่า 22 ล้านคน แต่ผลปรากฏว่า คณะกรรมการประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม ประกาศผลในเดือน ก.พ. 2566 ว่ามีผู้ได้รับสิทธิบัตรคนจนจำนวน 14.5 ล้านคนเท่านั้น (ธัญพร บัวทอง, 2566) ในกระบวนการ ประกาศรายชื่อผู้ผ่านเกณฑ์โครงการจะประกาศบนเว็บไซต์บัตรสวัสดิการฯ โดยให้กรอกหมายเลขบัตรประชาชน กรณีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ จะแสดงสาเหตุที่ไม่ผ่าน และสามารถอุทธรณ์ผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งสาขาธนาคาร หน่วยรับลงทะเบียนทั่วประเทศ ผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ ต้องมีหลักฐานชี้แจงข้อเท็จจริงตามเหตุผลที่ไม่ผ่าน ส่วนผู้ผ่านเกณฑ์สามารถเข้ายื่นยันตัวตนที่สาขาธนาคาร พร้อมนำบัตรประชาชนแบบใหม่มาด้วยเพื่อดีปชีปส์ และใช้สิทธิโครงการด้วยบัตรประชาชนสำหรับโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2566 ผู้ที่ผ่านการพิจารณา จะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้ ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี จะได้รับเงินช่วยเหลือเดือนละ 300 บาท ผู้ที่มีรายได้ 30,000 - 100,000 บาท จะได้รับเงินช่วยเหลือเดือนละ 200 บาท ได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีกเดือนละ 500 บาท เงินชดเชยค่าไฟฟ้า (มีเงื่อนไข) ไม่เกิน 315 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือนเงินชดเชยตามจำนวนเงินที่ชำระค่าน้ำประปา (มีเงื่อนไข) ไม่เกิน 100 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือนเงินเพิ่มเบี้ยสำหรับผู้พิการอีก 200 บาทต่อเดือน (TODAY, 2566 : ออนไลน์)

ด้วยเหตุผลกล่าวมาในข้างต้นนั้นทางคณะผู้จัดทำจึงมีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษา นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ว่าในส่วนของการนำนโยบายมาปฏิบัติใช้นั้น สามารถตอบสนองความพอใจของประชาชนผู้มีรายได้น้อยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของนโยบายได้มากน้อยเพียงใด โดยทางคณะผู้จัดทำได้เลือกพื้นที่ศึกษาตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประชาชนในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาระดับความพึงพอใจในผลลัพธ์ของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยใช้ข้อเท็จจริงในเชิงตัวเลข รายการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจจากกลุ่มประชากรตัวอย่างประกอบด้วย ด้านบริบทของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ด้านปัจจัยนำเข้าของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ด้านกระบวนการของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ด้านผลลัพธ์ของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชากรตามทะเบียนฐานข้อมูล Thai QM ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3,570 คน (Thai QM 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ดาวสวรรค์ รื่นรัมย์ 2560 : 30) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างตามฐานข้อมูล Thai QM ตำบลเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

หมู่ที่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 เสิงสาง	323	33
หมู่ที่ 2 สระประทีป	311	31
หมู่ที่ 3 บัวหลวง	408	41
หมู่ที่ 4 ชับ	415	42
หมู่ที่ 5 หนองหลักศิลา	36	4
หมู่ที่ 6 ดงเย็น	136	14
หมู่ที่ 7 หนองไผ่น้อย	197	20
หมู่ที่ 8 รุ่งเรืองพัฒนา	348	35
หมู่ที่ 9 หนองไผ่ใหญ่	231	23
หมู่ที่ 10 ประชาสันต์	182	18

หมู่ที่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 14 ไผ่สามัคคี	179	18
หมู่ที่ 15 รุ่งสว่างสามัคคี	75	7
หมู่ที่ 16 สระประทุม	137	14
หมู่ที่ 17 รุ่งอรุณ	253	26
รวม	3,570	360

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
2. ความพึงพอใจเกี่ยวกับการสวัสดิการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของประชากร ประชากรตามทะเบียนฐานข้อมูล Thai QM ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์โดย วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบายเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย
4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ ด้วยสถิติค่า (t-test) สำหรับกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่ม และกรณีกลุ่มตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ค่าแปรปรวนทางเดียวโดยใช้ค่า F-test (One way Anova)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิ

การแห่งรัฐของประชาชน ในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุด ด้านที่ได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านรายได้อยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านเมื่อจำแนกตาม มีเพศ อายุ อาชีพและการศึกษา ภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตตำบล เสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในแต่ละด้านมีความเห็นดังนี้ จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขต ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านบริบท พบว่า ประชาชนต้องการให้หน่วยงานของ รัฐประชาสัมพันธ์และให้กระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ข้อมูลมีความ ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของวงเงิน ที่ได้รับผ่านนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในรูปแบบเงินดิจิทัลให้เป็นเงินสดที่โอนเข้าบัญชีเพื่อที่จะ สามารถซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคภายในร้านค้าชุมชนได้ ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่ง รัฐต้องการให้มีการพัฒนา application กระเป๋าตั้งค์สำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟนให้มีความ เสถียรและขยายเวลาการใช้งานจากเดิมที่ application มักจะมีปัญหาล่มในช่วงเวลา 20:00น. เป็นต้นไป ด้านผลลัพธ์ พบว่า 1 ผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต้องการให้รัฐบาลมีการดำเนินนโยบายบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐต่อไปเพื่อลดค่าครองชีพค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัด นครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ คณะผู้วิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน บริบท ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.68$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.56$) ส่วนด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลลัพธ์ ($\bar{X} = 3.42$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการบัตรสวัสดิการสามารถช่วยลดค่าครองชีพของประชาชนได้จริง เนื่องจากผลการศึกษาสอดคล้องกับ (ชัยวัฒน์ จูวรรณ 2564 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ ศึกษาการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น ประชาชนที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง สกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 396 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านบริบท โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการของผู้มีรายได้น้อย ($\bar{x} = 3.99$) รองลงมาคือ ข้อ 1 นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความชัดเจน ($\bar{x} = 3.89$) ต่อมาคือข้อ 3 มาตรการในการแก้ปัญหาความยากจนด้วยนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความชัดเจน ($\bar{x} = 3.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทั้งสองข้อได้แก่ ข้อ 4 การดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ($\bar{x} = 3.80$) และ ข้อ 5 การกำหนดสิทธิของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.80$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานของรัฐประชาสัมพันธ์และให้กระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ข้อมูลมีความชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากผลการศึกษาสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เสาวลักษณ์ งามวิทย์โรจน์ (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: ศึกษากรณีชุมชนนครไชยศรี กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสำรวจใน ส่วนของการวิจัยสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประชากรที่อาศัยอยู่ใน ชุมชนนครไชยศรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 278 คน ผลการวิจัยความคิดเห็นของ ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและปัจจัยที่มีผลต่อ การตอบสนองของประชาชนต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ภาพรวมอยู่ที่ระดับ มาก ($\bar{x} = 4.00$)

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีวัตถุประสงค์และรูปแบบของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x} = 3.74$) รองลงมาคือ ข้อ 3 ได้รับวงเงินผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในรูปแบบของเงินดิจิทัล ($\bar{x} = 3.73$) ต่อมาคือ ข้อ 1 วงเงินในบัตรจะถูกตัดทุกสิ้นเดือน ไม่มีการนำเงินที่เหลือทบในเดือนถัดไป ($\bar{x} = 3.70$) ลำดับถัดมาคือ ข้อ 2 ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้ในร้านค้าที่ร่วมโครงการเท่านั้น ($\bar{x} = 3.64$) และข้อที่ได้คะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 เครื่องรับชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์หรือ EDC ใช้งานมีความสะดวกเหมาะสม ($\bar{x} = 3.80$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของวงเงินที่ได้รับผ่านนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในรูปแบบเงินดิจิทัลให้เป็นเงินสดที่โอนเข้าบัญชีเพื่อที่จะสามารถซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคภายในร้านค้าชุมชนได้ เนื่องจากผลการศึกษาสอดคล้องกับ งานวิจัยนายจารุวิทย์ สิริพรรณปัญญา (2564:บทคัดย่อ)ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและด้านอยู่ในระดับมากเนื่องจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยจำนวน5ด้านคือด้านข้อมูลที่ได้จากการบริการ ($\bar{x} = 4.19$) ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.21$) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ($\bar{x} = 4.19$) ด้านความสะดวกที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.11$) และด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.07$)

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากถึงปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 เจ้าหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมาคือ ข้อ 2 การดำเนินงานโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐส่งเสริมการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ($\bar{x} = 3.63$) ต่อมาคือข้อ 4 กระบวนการใช้แอปพลิเคชันกระเป๋าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.53$) ลำดับถัดมาคือ ข้อ 3 กระบวนการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.52$) และข้อที่ได้คะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 มีระยะเวลาการเปิดให้ทำการลงทะเบียน 43 วัน คือระหว่างวันที่ 3 เมษายน - 15 พฤษภาคม 2560 ($\bar{x} = 3.48$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต้องการให้มีการพัฒนา application กระเป๋าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือให้มีความเสถียรและขยายเวลาการใช้งาน เนื่องจากผลการศึกษาสอดคล้องกับ งานวิจัยเสาวลักษณ์ งามวิทย์โรจน์ (2561, บทคัดย่อ) ส่วนของการวิจัยสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประชากรที่อาศัยอยู่ใน ชุมชนนครไชยศรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 278 คน ผลการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและปัจจัยที่มีผลต่อ การตอบสนองของประชาชนต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ภาพรวมอยู่ที่ระดับ มาก ($\bar{x} = 4.00$, $S.D = 0.432$)

2.4 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษา ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ท่านพึงพอใจในเรื่องที่ช่วยลดภาระค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าเดินทาง ($\bar{x} = 3.48$) รองลงมาคือ ข้อ 5 ท่านพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ($\bar{x} = 3.47$) ต่อมาคือข้อ 2 ท่านต้องการให้มีการดำเนินนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อไป ($\bar{x} = 3.42$) และข้อที่ได้คะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ท่านได้รับสิทธิประโยชน์จากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตอบสนองต่อความต้องการ ($\bar{x} = 3.37$) และข้อ 4 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ($\bar{x} = 3.37$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้งานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต้องการให้รัฐบาลมีการดำเนินนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อไปเพื่อลดค่าครองชีพค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน เนื่องจากผลการศึกษาสอดคล้องกับ วิษณุ ปัญญาณรงค์ (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปปฏิบัติในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านผลลัพธ์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุเช่น อาชีพ รับจ้าง

ค้าขาย เพื่อให้มีรายได้ ต่อเดือนเพียงพอ

1.2 ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ควรช่วยเหลือด้านบริบท ควรให้ความสำคัญ และใช้เวลากับการสื่อสารให้หน่วยงานต่างๆ และประชาชนรับรู้ในช่วงก่อนเริ่มโครงการ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในระหว่างที่ดำเนินโครงการอาจจะเป็นสื่อวีดิทัศน์ เนื้อหากระชับ ตรงประเด็น เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของโครงการและประชาชนมีความเข้าใจถึง สิทธิที่ตนเองจะได้รับ ระยะเวลาที่ไปลงทะเบียน เพราะยังมีคนยากจนกลุ่มใหญ่ยังเข้าไม่ถึง อินเทอร์เน็ต และประชาชนที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถเดินทาง มาสมัคร ณ จุดที่กำหนดได้ทัน เช่น ห้องครุฑปกครองท้องถิ่นหรือสำนักงานเขตที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ช่วยดำเนินงานประชาสัมพันธ์

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ ว่าในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านพื้นที่ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชนที่ต่างกัน จะเกิดความแตกต่างในการนำนโยบายบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐไปปฏิบัติหรือไม่ เพื่อให้เกิดแนวทางในการกำหนดนโยบาย บัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดในอนาคต

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตตำบล เสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา เช่น คุณภาพชีวิตของ ผู้มีบัตร เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัด นครราชสีมา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น เพื่อหา แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตาม นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขต ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ รุจิรวุฒิ. (2563). การศึกษาความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของผู้รับบริการ ณ

ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. สำนักสถานพยาบาลและการประกอบ

โรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. กรุงเทพฯ จาก<https://hss.moph.go.th.pdf>

กฤษฎี เอื้อวงศ์. (2562). บัตรสวัสดิการแห่งรัฐกับการลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคมไทย : กรณีศึกษา

จังหวัดเพชรบุรี. สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ จาก<https://kpilib.com>

ขวัญทิพย์ แวสง่า. (2563). การศึกษาการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของ

ประชาชนในเขตพื้นที่ เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/17218>

จารุวิทย์ ศิริพรรณปัญญา. (2563). ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ในเขตจังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

จาก<http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2564/M129947>

- ดาวสวรรค์ รื่นรมย์. (2560). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเข้าและ
มัลคฤเทศก์ สาขาภาคเหนือ เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่
- เทศบาลตำบลเลิงสา. (2566). ข้อมูลทั่วไป. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566, จาก <http://www.soengsang.go.th/index>.
- ฉันทพร บัวทอง. (2566). ย้อนดู “สวัสดิการไม่ถ้วนหน้า” ในรัฐบาลประยุทธ์ ทำคนจนตกหล่น
เกินครึ่ง เด็กเล็กไม่ได้เงินอุดหนุนเกือบ 1 ใน 3. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566,
จาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c51dyglgk27o>
- นันทพันธ์ คตคง. (2564). นโยบายสาธารณะสำหรับผู้มีรายได้น้อยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. การบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.
จาก <https://www.google.com/searchq=%E0>
- มุกิตา สร้อยเพชร. (2564). แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ.
สืบค้น 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://dusitpoll.dusit.ac.th>
- รรรดา จำรัสศรี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ. จาก
www.rujogs.ru.ac.th/journals/15_1696482057.pdf
- รวัญญู อุทัย. (2561). การศึกษาความคาดหวังและคุณค่าความพึงพอใจในผลลัพธ์ต่อโครงการบัตร
ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. สำนักสถานพยาบาลและการประกอบ
โรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. กรุงเทพฯ จาก <https://wb.yru.ac.th/bitstream/yru/5165/1/siriluk62.pdf>
- วิชญ์ ปัญญารงค์ (2561). การประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมืองสกลนคร
จังหวัดสกลนคร. จาก 2022022262426423117_fulltext.pdf (snru.ac.th)
- อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (2561). บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566, จาก
<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ>
- TODAY. (2566). ‘บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ’ ส่อมีปัญหา รอบสุดท้ายไม่ผ่านเกณฑ์ 40%
(8 ล้านคน). สืบค้น 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://workpointtoday.com>

ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

THE EFFECTIVENESS COMMUNITY DEVELOPMENT OF SAI THAI SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUEANG KRABI DISTRICT, KRABI PROVINCE

นางสาวเดือนเพ็ญ ชำนาญกิจ¹

Duaenpen Chamnankit Krabi hospital

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน 639 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี LSD ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย มีการพัฒนาชุมชนด้วยศาสตร์ด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ และด้านเศรษฐกิจสังคม และชุมชน 2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ประสิทธิผล / การพัฒนาชุมชน / องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This research is objective to 1) study the effectiveness of community. development of Sai Thai Mueang Krabi Subdistrict Administrative Organization, 2) Comparison of community development effectiveness classified by personal factors. This research was quantitative research. The sample consisted of 639 people. in the area of Sai Thai Mueang Krabi Subdistrict, Krabi Province. Administrative Organization. The instrument used for data collection was a questionnaire. standard Ttest One-way ANOVA And when differences are found, pair differences are tested by LSD method. The results showed that 1) Sai Thai Mueang Krabi Subdistrict Administrative Organization There is community development through

¹ นางสาวเดือนเพ็ญ ชำนาญกิจ Duaenpen Chamnankit Krabi hospital กลุ่มงานยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการ โรงพยาบาลกระบี่ E-mail duen_miracle@hotmail.com

the science of public health. Infrastructure Development water resources development and economic, social and community, 2) People with different gender, age, education,- occupation, and length of time being a village committee member There were no differences in opinion on

effectiveness. Keyword : Effectiveness / Community Development/ Sub – district Administrative

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล มีภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนในเขตรับผิดชอบ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการด้านต่างๆ เช่น การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน ด้านเศรษฐกิจ ด้านแหล่งน้ำ และด้านสาธารณสุข และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจการปกครองและมีอิสระในการบริหารงานในด้านต่างๆ ได้มีการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม จากการบริหารที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ โดยขาดความมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านแหล่งน้ำ และด้านสาธารณสุข ทำให้ผู้วิจัยต้องศึกษาถึงประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา รวมถึงเปรียบเทียบประสิทธิผล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้มีการจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อที่ได้ปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้าน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้านี้มีขอบเขตการศึกษาใน 4 ด้านดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยการทบทวนเอกสาร

จากเอกสาร ตำรา ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่จังหวัดกระบี่ ใน 4 ด้านคือ 1) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ 4) ด้านสาธารณสุข

2. ขอบเขตพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

3. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่จังหวัดกระบี่จำนวน 13,630 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane Taro), 1970, p886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 639 คน

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ตัวแปรต้นที่ศึกษาคือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากร ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน

4.2 ตัวแปรตาม ตัวแปรตามที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ 4) ด้านสาธารณสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่จังหวัดกระบี่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และกำหนดระเบียบวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากรทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้ คือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 13,630 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จำนวน 639 ตัวอย่าง อ้างอิงจากสูตรของการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับร้อยละ 95 หลังจากได้คำนวณขนาดตัวอย่างแล้ว จะทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิดที่สร้างขึ้น มาจากการศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการศึกษาวัดการมีส่วนร่วมโดยใช้แนวของ Likert ซึ่งแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ส่วน โดย ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับ

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Questions) และเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว (Best Answer) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระป๋อง จังหวัดกระบี่ 1) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ 4) ด้านสาธารณสุข ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนมาตราส่วนประมาณค่า 5 (Rating Scale) ระดับ สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 30 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การใช้คะแนนคำตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย แล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่านตรวจสอบ (Content Validity)
3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่า (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่า Cronbach's Alpha = 0.981 ได้ค่า (Reliability) แบบสอบถามมีค่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้ต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการแจกแบบทดสอบและรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 639 คน
2. บันทึกข้อมูลเอกสารและข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไป จำนวน 639 ชุด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชุมชน โดยที่แบบสอบถามได้รับการตอบกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 639 ชุด จึงคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติค่าแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย ในภาพรวมและรายได้สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความหมายของข้อมูลต่างๆและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล

3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t - test สำหรับเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นที่มี 2 กลุ่มและใช้สถิติ one way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นที่มี 3 กลุ่มขึ้นไปและหากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least significant difference test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการสำรวจข้อมูลจากประชากรในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ในประเด็นของประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็น 3 ตอน คือ 1. การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน 2. การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ 3 ผลการทดสอบผลสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่โดยจำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้าน ดังนี้

1.การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 639 คน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

เพศ ผลการศึกษพบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 311 คน (ร้อยละ 48.67) และเพศหญิงจำนวน 328 คน (ร้อยละ 51.33) ตามลำดับ

อายุ ผลการศึกษพบว่า ส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 319 คน (ร้อยละ 49.92) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 46 - 60 ปีจำนวน 161 คน (ร้อยละ 25.20) อายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน150 คน (ร้อยละ 23.45) และ อายุ 61 ปีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 1.41) ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผลการศึกษพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 323 คน (ร้อยละ 50.55) การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 197 คน (ร้อยละ 30.83) และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 119 คน (ร้อยละ 18.62) ตามลำดับ

อาชีพ คนผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 323 คน (ร้อยละ 50.55) รองลงมาเป็น อาชีพเกษตรกร จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 119 คน (ร้อยละ 18.62) และ อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 55 คน (ร้อยละ 8.61)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการศึกษพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 323 คน (ร้อยละ 50.55) รองลงมาคือสูงกว่า 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 141 คน (ร้อยละ 22.04) รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 18.78 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ

2.การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่

การวิเคราะห์ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่ ซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ 4. ด้านสาธารณสุข ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่ ในระดับมาก ($=4.13, S.D.=0.81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนด้านสาธารณสุข มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($=4.27, S.D.=0.88$) รองลงมาคือประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($=4.19, S.D.=0.85$) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ($=4.10, S.D.=0.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนในเศรษฐกิจสังคมและชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($=4.02, S.D.=0.72$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า S.D ในภาพรวมพบว่าทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลประสิทธิผล

3.ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนมีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมเพศชายมีค่าเฉลี่ย 48.67 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 51.31 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและด้านสาธารณสุข ($t=1.346, Sig=0.179$)

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันระดับ 0.05 ($F=1.87, Sig=0.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างทุกด้าน **จึงปฏิเสธสมมติฐาน**

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ผลการจำแนกตามการศึกษาโดยเฉลี่ย พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=1.99, Sig=0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน **จึงปฏิเสธสมมติฐาน**

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอมือกระบี่ จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ผลการจำแนกตามอาชีพโดยเฉลี่ยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=1.84, Sig=0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านประชาชนมีความคิดเห็น

ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบตามรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=2.12, Sig=0.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ($F=5.72, Sig=0.00$) และด้านสาธารณสุข ($F=3.41, Sig=0.00$) จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ แตกต่างกัน ผลการจำแนกตามระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยเฉลี่ย พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F=1.73, Sig=0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย โดยเฉลี่ยและรายด้าน จำแนกตัวแปร ลักษณะส่วนบุคคล สรุป ดังนี้

1. เพศ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
2. อายุ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
3. การศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
4. อาชีพ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
5. รายได้ต่อเดือน พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ และด้านสาธารณสุข โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
6. ระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้านพบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 639 คน เครื่องมือในการศึกษา จำนวน 2 ตอนกล่าวคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ซึ่งประกอบด้วย ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและด้านสาธารณสุข ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับ

มากทุกดัชนี โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารส่วนตำบล
 ใต้ไทย มีประสิทธิผลในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาแหล่ง
 น้ำ และด้านเศรษฐกิจสังคมและชุมชน ตามลำดับผลการศึกษาดังรายละเอียด ดังนี้

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อดหนุนกองทุน
 สวัสดิการชุมชนตำบลใต้ไทย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
 และการส่งเสริมอาชีพผู้พิการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุน
 เงินทุนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน จากการวิเคราะห์ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลใต้ไทย ด้านโครงสร้างพื้นฐานผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อ
 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุงและบำรุงรักษาดถนน คราวเรือนมีการคมนาคม
 สะดวก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุงอาคารและป้าย
 ประชาสัมพันธ์ต่างๆประชาชนในตำบลใต้ไทย ได้รับทราบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้านและตำบล มีความ
 คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือเด็กและเยาวชนในตำบลใต้ไทย มีสนามฟุตบอลไว้
 ออกกำลังกาย และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างเพียงพอมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ จากการวิเคราะห์ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลใต้ไทย ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจาก
 รายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือประชาชนมีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอ มีความ
 คิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือประชาชนในหมู่บ้านได้มีน้ำประปาใช้บริโภคและบริโภคอย่าง
 เพียงพอมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือประชาชนได้รับความสะดวกด้านการ
 คมนาคมในช่วงฤดูฝนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ด้านสาธารณสุข จากการวิเคราะห์ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ใต้ไทย ด้านสาธารณสุขผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่า
 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือประชาชนในตำบลใต้ไทย ได้รับการบริการด้านสาธารณสุขที่ดีและมีประสิทธิภาพ
 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนในตำบลใต้ไทย มีความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ
 สุขภาพของตนเองและคนในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
 คือประชาชนในตำบลใต้ไทย ได้รับการป้องกันโรคไข้เลือดออกและโรคเอดส์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลใต้ไทย จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยและรายด้าน

ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน	ระยะเวลาการ เป็นกรรมการฯ
	sig.	sig.	sig.	sig.	sig.	sig.
1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	0.053	0.38	0.28	0.24	0.10	0.42

ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน	ระยะเวลาการเป็นกรรมการฯ
	sig.	sig.	sig.	sig.	sig.	sig.
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	0.301	0.12	0.26	0.22	0.24	0.21
3. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	0.461	0.09	0.11	0.10	0.00*	0.13
4.ด้านสาธารณสุข	0.423	0.08	0.18	0.14	0.00*	0.10
เฉลี่ย	0.179	0.23	0.26	0.32	0.12	0.22

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระปี จังหวัดกระปี จำแนก ตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้าน มีรายละเอียดผลการศึกษาดังนี้

1. เพศ พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. อายุ พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. การศึกษา พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. อาชีพ พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. รายได้ต่อเดือน พบว่าโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันคือด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและด้านสาธารณสุข โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
6. ระยะเวลาการเป็นกรรมการหมู่บ้าน พบว่าโดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าประชาชนในตำบลไสไทย ได้รับการบริการด้านสาธารณสุขที่ดี และมีประสิทธิภาพมีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุงและบำรุงรักษาถนนคร้วเรือนมีการคมนาคมสะดวกและได้รับเงินอุดหนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านเศรษฐกิจสังคมและชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออุดหนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลไสไทย ระดับมาก รองลงมาคือการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้พิการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสตรีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุงและบำรุงรักษาถนนคร้วเรือนมีการคมนาคมสะดวก รองลงมาคือดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุงอาคารและ

ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือเด็กและเยาวชนในตำบลไสไทย มีสนามฟุตบอลไว้ออกกำลังกายและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือประชาชนมีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอ รองลงมาคือประชาชนในหมู่บ้านได้มีน้ำประปาใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ประชาชนได้รับความสะดวกด้านการคมนาคมในช่วงฤดูฝนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4. ด้านสาธารณสุข ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือประชาชนในตำบลไสไทยได้รับการบริการด้านสาธารณสุขที่ดี และมีประสิทธิภาพที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนในตำบลไสไทย มีความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ประชาชนในตำบลไสไทย ได้รับการป้องกันโรคไข้เลือดออกและโรคเอดส์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า เมื่อการพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ จะทำให้ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย ผู้นำชุมชนท้องถิ่นควรตระหนักถึงความต้องการของชุมชนและสมาชิกในชุมชนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเป็นลำดับขั้นตอน โดยการนำหลักวิชาการและประสบการณ์ของสมาชิกในชุมชนเข้ามาร่วมแก้ปัญหาย่างรอบคอบ วิเคราะห์ปัญหาของชุมชนในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และกำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน

2. ในการประชุมแต่ละครั้งควรมีการบันทึกและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และทบทวนปัญหาอุปสรรคเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนการแต่ละโครงการ ควรมีการคัดบุคคลเพื่อจัดอบรมส่งเสริมความเป็นผู้นำท้องถิ่นของชุมชนเพื่อการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการพัฒนาชุมชน และเปิดโอกาสให้เยาวชนและผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนี้ กับชุมชนอื่นๆ ของกรุงเทพมหานคร หรือชุมชนอื่นๆ ในเขตต่างจังหวัด ที่มีบริบทใกล้เคียงกันเพื่อเป็นการสนับสนุนในผลการวิจัยนี้ และศึกษาความต้องการของประชาชนในเชิงคุณภาพอีกระดับหนึ่ง เพื่อความน่าเชื่อถือและได้ข้อมูลในเชิงลึก และเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในระดับอำเภอหรือจังหวัดที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน

เอกสารอ้างอิง (references)

- ดิเรกฤกษ์ หรั่ง. (2558), **ลักษณะของชุมชนในสังคมไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.บัณฑิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- ปิ่นไพร ขาววัง. (2554) **ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
ศึกษากรณี เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.**
- ประภัสสร เจริญนาม. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนในเขต
บริการสุขภาพที่ 3-6.** มหาวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเวศ วะสี. (2541). **ประชาคมตำบล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. มติชน.
- พระมหาธีรพันธ์ นามประเสริฐ. (2554) **ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางทราย อำเภอมือง
จังหวัดปทุมธานี.**
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. (2548), **การพัฒนามีส่วนร่วมของประชากรในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภะ
การพิมพ์. ไพฑูรย์ วัฒนศิริธรรม. (2554), **การพัฒนาชุมชนแบบผสมผสานแห่งประเทศไทย.**
กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- วิฑูรย์ แก้วสุวรรณ. (2559). **การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง
ตอนล่าง**. วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 มีนาคม - สิงหาคม 2559.
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทัพไทย
อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.**
- สัมฤทธิ์ สุขสง. (2555) **ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์.**
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). **การพัฒนาชุมชน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. สิทธิ
ธันธ์ วารุณสหรัชน. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครพนม. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- สุทินี อุตถากร. (2561). **ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลเมืองในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง: การประเมินจากประชาชนผู้รับบริการและสมาชิกในองค์กร.**
- สุภาวดี ติมีนทะ. (2554). **ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ
โพธารามจังหวัดราชบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
กรุงเทพมหานคร.
- สุรศักดิ์ วิเศษนคร, นายประชัน คะเนวัน. (2559). **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนตำบลบ้านยาง อำเภอลาปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**

ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง
ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
Satisfaction with universal health coverage of the elderly
in Tapek Subdistrict Municipality ChaloePhraKiat District Buriram Province

ส.อ.วชิรพันธุ์ ปานแก้ว¹, ส.อ.รณนถ์ บุญคง²,

พิทวัส ปัตเตย์³, ธนพัฒน์ จงมีสุข⁴

Sgt.Wachiraphan pankaw, Sgt.Ratanon boonkong,

Pittawat pattay, Thanapat Jongmeesuk

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพของผู้ใช้บริการในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ใช้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในด้านต่างๆ ในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง 3) เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาปรับปรุงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง จำแนกตาม เพศ โดยวิเคราะห์ค่า t-test Independent กำหนดค่าสถิติระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอยู่ในระดับมาก และ ด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทอง อยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ได้แก่ ส่งเสริมด้านการรักษาให้เพียงพอ ดูแลความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น เช่น การประกอบอาชีพหรือรายได้เสริม เพื่อสร้างความมีส่วนร่วมตามนโยบายภาครัฐ

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า, ผู้สูงอายุ, เทศบาลตำบล

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Student Public Administration Program Buriram Rajabhat University

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Student Public Administration Program Buriram Rajabhat University

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Student Public Administration Program Buriram Rajabhat University

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Lecturer of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of satisfaction with health insurance of service users in Phanom Rung Municipality. 2) To study the gender, age, education level, occupation and income of Universal Health Insurance users in various fields in Phanom Rung Municipality 3) To provide policy suggestions for the development and improvement of universal health insurance in Phanom Rung Municipality. A sample of 335 people. In Phanom Rung Sub-district Municipality, the level of satisfaction with universal health insurance of the elderly in Phanom Rung Sub-district was classified by gender by analyzing the t-test value of Independent at the level of 0.05. When considered on a case-by-case basis, it was found that the health and hygiene aspects were at a high level. The implementation of universal health insurance is at a very high level and the treatment and referral of the gold patent is at a moderate level. Take care of the well-being of the elderly better, such as occupation or supplementary income to create participation in accordance with government policies.

Keywords : Satisfaction, Universal Health Insurance, Elderly, Sub-district Municipality

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางระบาดวิทยาทำให้รูปแบบของภาระโรคนั้นเปลี่ยนจากโรคติดต่อไปเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และยังมีปัญหาด้านสุขภาพจากอุบัติเหตุ ภัยพิบัติและภัยสุขภาพ รวมทั้งโรคจากการประกอบอาชีพ และโรคจากสิ่งแวดล้อมสูงเพิ่มขึ้นการจัดการกำลังคนด้านสุขภาพยังไม่สามารถตอบสนองต่อการสร้างประสิทธิภาพของระบบ บริการสุขภาพระบบการเงิน การคลังด้านสุขภาพ ก็ยังเกิดปัญหาในการจัดการระบบข้อมูลข่าวสารและการวิจัยด้านสุขภาพยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและงานวิจัยที่มีได้อย่างเพียงพอความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ของประชาชนยังไม่เพียงพอในการป้องกันการเกิดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ด้านสุขภาพ กลไกการอภิบาลระบบสุขภาพในระดับชาติและระบบธรรมาภิบาลยังไม่มี ความชัดเจนการปรับโครงสร้างประเทศไปสู่ “ประเทศไทย 4.0” กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และการปฏิรูปประเทศด้าน ของสาธารณสุขในประเด็นสถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ เหล่านี้ การวางแผนเตรียมความพร้อมรองรับและเผชิญกับสภาพปัญหาที่จะช่วยให้สามารถพร้อมรับมือ กับความเสี่ยงและภัยคุกคามในด้านสุขภาพที่จะเกิดในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าคนไทยนั้นมีอายุยืนยาวเพิ่มขึ้น แต่สูญเสียปีสุขภาวะเพิ่มขึ้น ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคที่ป้องกันได้ สาเหตุหลักของการสูญเสียปีสุขภาวะ ทั้งในชายไทยและหญิงไทยมาเกิดจากโรคไม่ติดต่อและโรคเรื้อรัง ผู้ชายไทยสูญเสียปีสุขภาวะสูงสุดจากการติดสุรา อุบัติเหตุทางจราจรและโรคหลอดเลือดสมอง ส่วนทางหญิงไทย สูญเสียปีสุขภาวะสูงสุด จากโรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง และภาวะซึมเศร้า ตามลำดับ ในช่วง 10 ปี ที่ผ่าน

มาได้พบว่าแนวโน้ม การเกิดโรคที่ไม่ติดต่อของคนไทย ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่ป่วยจากโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และโรคไตวาย และถึงแม้อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยที่เพศชายมีอายุคาดเฉลี่ย 71.6 และเพศหญิง 78.4 แต่คนไทยก็ยังที่จะป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ โดยคนไทยได้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมากเป็นอันดับ 2 ของ โลก เด็กปฐมวัยยังมีปัญหาพัฒนาการล่าช้ากว่าร้อยละ 27.5 ปัญหาแม่เสียชีวิต ลูกเสียชีวิตยังมีอยู่แต่ไม่มาก ปัญหาเด็กวัยเรียนมีน้ำหนักเกิน ผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยคาดว่า การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นปี 2564 สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.8 ในขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานจะลดลง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดบริการสุขภาพ ภาวะพึ่งพิงและความต้องการการบริการด้านสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ส่งผลต่อการเตรียมบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีความเฉพาะทางนั้นเพิ่มมากขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของภาครัฐเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

ประเทศไทยจึงได้มีระบบสวัสดิการและหลักประกันสุขภาพที่ภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วม 4 ระบบ อันซึ่งได้แก่ ระบบสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ, ระบบประกันสังคม, ระบบประกันสุขภาพโดยสมัครใจ (โครงการบัตรสุขภาพ เสียเงินรายเดือนหรือรายปี) และโครงการสวัสดิการประชาชนด้านการรักษายาบาล (สปร.) หรือบัตรอนาถา ซึ่งเมื่อรวมกับระบบประกันสุขภาพของส่วนเอกชน (ประกันชีวิต) แล้ว เท่ากับว่าประเทศไทยมีระบบประกันสุขภาพจำนวน 5 ระบบ ทั้ง 5 ระบบนี้สามารถที่จะครอบคลุมประชากรประมาณร้อยละ 70 ของประเทศ จะเห็นได้ว่าก็ยังมีประชากรอีกกว่า 20 ล้านคนหรือร้อยละ 30 ของประเทศไทย ที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพใดๆ นี่ถือว่าเป็นประเด็นปัญหาสำคัญ อีกประการหนึ่งที่ต้องผลักดันให้มีการขยายสวัสดิการรักษายาบาลและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่ตกหล่น จึงต้องให้ความสำคัญกับการปฏิรูปด้านสุขภาพเพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัย ได้มีสุขภาพแข็งแรง เร่งรัดพัฒนาระบบการดูแล ลดปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบด้านสุขภาพ ส่งเสริมให้บุคคล ชุมชน และประชาชนทุกกลุ่มต่างมีความรู้ และทัศนคติ ที่ถูกต้องด้านสุขภาพ เพื่อให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ไม่สร้างให้เกิดโรค ไม่ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคที่ป้องกันได้มีจิตสำนึกและร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน และในทุกภาคส่วน พัฒนาระบบสุขภาพในเชิงรุก โดยที่ มีการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค และระบบการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ ฝึคอัยระวังและตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพในตลาด ให้มีความปลอดภัยในด้านอาหาร พัฒนาและส่งเสริมการใช้แนวปฏิบัติในด้านพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนและสร้างมาตรการทางสังคมที่จะช่วยควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพที่สำคัญ ส่งเสริมการออกกำลังกายและการรักษาสุขภาพที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาศาสาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความสนใจในการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อต้องการทราบความความพึงพอใจ

ในโครงการหลักประกันสุขภาพของผู้ใช้บริการในด้านต่างๆ และจะนำผลของการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของสถานพยาบาลในเขตตำบลตาเป็ก ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจหลักประกันสุขภาพของผู้ใช้บริการในเขตเทศบาล ตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ใช้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในด้านต่างๆในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีทั้งหมด 3 ด้าน ซึ่งบูรณาการจาก (ภัทรพร ปุณะตุง, 2562), (อัจฉริยา บุญเปรม, 2560), (จิรวรรณ สมหมาย, 2554) ได้แก่

1. ด้านสุขภาพอนามัย
2. ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
3. ด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแต่รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,089 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane อ้างถึงใน ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. 2561:140-141) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ (สำนักงานเทศบาลตำบลพนมรุ้ง, 2566)

หมู่ที่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	ตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านตาเป็ก	147	24
หมู่ที่ 2 บ้านดอนหนองแวน	176	28
หมู่ที่ 3 บ้านดอนหนองแวนพัฒนา	94	15
หมู่ที่ 4 บ้านหว่าน	217	34
หมู่ที่ 5 บ้านโคกใหญ่	212	35
หมู่ที่ 6 บ้านยาง	61	10
หมู่ที่ 8 บ้านดอนขวาง	141	23
หมู่ที่ 7 บ้านดอนไม้ไฟ	213	34
หมู่ที่ 9 บ้านห้วย	247	40
หมู่ที่ 10 บ้านบัวตะเคียน	244	39
หมู่ที่ 11 บ้านดอนงามพัฒนา	337	53
รวม	2,089	335

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุแบ่งระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย และความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน แนะนำตนเอง และขออนุญาตแจกแบบ สอบถาม
2. คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 335 ฉบับ

3. ในกรณีที่คณะผู้วิจัยไม่สามารถเก็บแบบสอบถามได้ในวันนั้น คณะผู้วิจัยได้กลับไปเก็บอีกครั้ง
4. คณะผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามมาได้จำนวน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

วิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
3. ประมวลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนครหลวง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุผู้ในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนครหลวง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดย วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบายเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย
4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในด้านต่างๆในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนครหลวง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ด้วยสถิติค่า (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ โดยวิเคราะห์ค่า t-test Independent กำหนดค่าสถิติระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยวิเคราะห์ F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพของผู้ใช้บริการในเขตเทศบาล ตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อยู่ในระดับมาก และด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ใช้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในด้านต่างๆในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสุขภาพอนามัย อยู่ใน ระดับมาก ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอยู่ในระดับมาก และด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ที่มีการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5. ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ที่มีอาชีพต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้งที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำมาพัฒนาปรับปรุงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1 ด้านสุขภาพอนามัย ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ผู้สูงอายุต้องการอยากให้มีแพทย์เคลื่อนที่มารักษาที่บ้าน ในกรณีที่ไม่สามารถไปเข้ารับการรักษาได้ หรือมีรถพยาบาลฉุกเฉินมารับผู้สูงอายุไปรับการรักษา และการรักษานั้นจะต้องไม่เสียค่าใช้จ่าย 2 ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับการบริการที่เท่าเทียม ปฏิบัติด้วยความสุภาพ และอยากให้บริการทางสถานที่บริการอธิบายให้เข้าใจต่อการใช้สิทธิ์หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงขั้นตอนการรักษาให้แก่ผู้สูงอายุ ให้ทราบยกระดับระบบหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย รวมทั้งผู้ที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ และคนต่างด้าว และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกตามที่สาธารณะในชุมชน เช่น รววจับเดินสำหรับผู้สูงอายุ 3 ด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทอง ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลพนมรุ้ง รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยที่รัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางแผนนโยบายกว้าง ๆ เช่น การ สร้างอาชีพและรายได้ การออม เป็นต้น รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของภาคประชาชน/ชุมชนในการจัดสวัสดิการ ส่งเสริมให้กับผู้สูงอายุ ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะต้อง สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ของแต่ละท้องถิ่นด้วยประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ รวมถึงความพอใจและข้อเสนอแนะต่างๆกลับไปยังหน่วยงาน ภาครัฐเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพ และด้านการรักษาและส่งต่อของสิทธิบัตรทอง คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุก็ย่อมต้องการที่จะอยากให้มีสวัสดิการเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ให้มีการประกันรายได้ และประกันความชราภาพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับบทราพร ปุณณะตุง (2562 : 50) ได้ทำการศึกษาเรื่องสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาดใน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8816 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จากการผลการวิจัย ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและ ได้รับการบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับภัทรพร ปุณะตุง (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ได้รับความสะดวกโดย มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล ความต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการ สาธารณสุขใกล้บ้าน และได้รับการบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับผู้ที่ไม่ได้ใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉริยา บุญเปรม (2560) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพผลองค์การในการปฏิบัติงานตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของโรงพยาบาลพุทธมณฑล

2.3 จากการผลการวิจัย ด้านการรักษาและส่งเสริมของสิทธิบัตรทอง ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุต้องการสิทธิของบัตรทองที่เพิ่มขึ้นครอบคลุมโรคที่รักษา ได้รับการรักษาหรือการส่งต่อไปยังโรงพยาบาลที่ได้คุณภาพมาตรฐาน สามารถใช้สิทธิของบัตรทองได้ทุกโรงพยาบาลทั่วประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ จีรพรรณ สมหมาย (2554)

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บริบทชุมชน สภาพแวดล้อม สภาพสังคม และวัฒนธรรมการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จีรพรรณ สมหมาย (2554:56) ได้ทำการวิจัยเรื่องบริการสุขภาพปฐมภูมิของผู้สูงอายุในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลความคาดหวังและบริการทางสุขภาพปฐมภูมิที่ได้รับจริงของผู้สูงอายุในโครงการหลักประกันสุขภาพ ถ้วนหน้า คลินิกชุมชนอบอุ่น กรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและบริการทางสุขภาพปฐมภูมิที่ได้รับในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คลินิกชุมชนอบอุ่น กรุงเทพมหานคร (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความคาดหวังกับบริการทางสุขภาพปฐมภูมิที่ได้รับจริงของผู้สูงอายุในโครงการหลักประกัน สุขภาพถ้วนหน้า คลินิกชุมชนอบอุ่น กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนครหลวง จังหวัดบุรีรัมย์ ควรให้ความช่วยเหลือหรือส่งเสริมด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชีพ รับจ้าง ค้าขาย เพื่อให้มีรายได้ ต่อเดือนเพียงพอ

1.2 ความพึงพอใจต่อหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลพนมรุ้ง ตำบลตาเป็ก อำเภอนครหลวง จังหวัดบุรีรัมย์ ควรช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ และดูแลความเป็นอยู่ให้ ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้น โดยให้คำตอบแทนพิเศษและสวัสดิการแก่บุคลากรที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยถึงวิธีการรวมกลุ่มและการส่งเสริมสวัสดิการให้แก่ ผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น การรวมกลุ่มด้านการแพทย์และสาธารณสุขด้านการประกอบอาชีพหรือรายได้เสริม ด้านกิจกรรมทางสังคม และศาสนา เป็นต้น และศึกษาว่าการรวมกลุ่มดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดบ้างกับชุมชน

2.2 ควรศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุในการช่วยพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). **สรุปข้อมูล อบต.ทั่วประเทศ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567 จาก: <https://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>
- จิรวรรณ สมหมาย. (2554). **บริการสุขภาพปฐมภูมิของผู้สูงอายุในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า: การเปรียบเทียบความคาดหวังและบริการทางสุขภาพปฐมภูมิที่ได้รับจริง** **คลินิกชุมชนอบอุ่น เขตกรุงเทพมหานคร**. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567 จาก: <https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/251698>
- ประเวศน์ มหารัตนสกุล. (2561). **แนวคิด หลักการ และกระบวนการวิจัย : เชิงปริมาณ คุณภาพและผลานวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ นครสวรรค์ : ปัญญาชน**. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2567
- ภัทรพร ปุณณะตุง. (2562). **สวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาด**. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567 จาก: <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/306132>
- มนตรี พิรุณ และคณะ. (2563). **การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเทศบาลพลับพลาชัย อำเภพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์**. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

รัตน์ บัวสนธิ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIest มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและ
ถูกต้องในการใช้, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(2), 7-24. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2567

จาก: <http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/081957-03.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). ทิศทางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2567

จาก: https://ptn.moph.go.th/information/wp-content/uploads/2020/11/2560-2564_HealthPlan12_2560_2564.pdf

สำนักงานเทศบาลตำบลพนมรุ้ง. (2566). เกี่ยวกับเทศบาล. บุรีรัมย์ : สำนักงานเทศบาลตำบล
พนมรุ้ง. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2567 จาก: <https://phanomrung.go.th/index.php>

อัจฉริยา บุญเปรม. (2560). ประสิทธิภาพองค์การในการปฏิบัติงานตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของ
โรงพยาบาลพุทธมณฑล. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2567 จาก: <https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/295387>

**ความพึงพอใจในการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์**
**Satisfaction in receiving living allowances for the elderly
Of the Ku Suan Taeng Subdistrict Administrative
Organization Ban Mai District Buriram Province**

วนวัชร แปมจำนงค์¹, วิทยา หนูนา², ญาณิศา พันทะเล³, สากล พรหมสถิต⁴
Wanawat Pamjamnak, Wittaya Noona, Yanisa Phuentalay, Sakon Phromsathit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการรับเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบต่อปัจจัยส่วนบุคคลต่อการให้บริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง และ 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อประสิทธิภาพของระบบและการบริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 คน การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง จำแนกตาม เพศ โดยวิเคราะห์ค่า t-test กำหนดค่าสถิติระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ส่วนด้านการสำรวจผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุส่วนมากต้องการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมีความจำเป็นในการใช้จ่าย และผู้สูงอายุทำงานได้น้อยลง ทำให้เบี้ยยังชีพที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในแต่ละเดือน ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการอย่างทั่วถึง จึงควรมีการพัฒนาโครงสร้างการเข้าถึงสวัสดิการให้มีความเป็นมาตรฐานให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสวัสดิการได้ง่ายขึ้น

คำสำคัญ : เบี้ยยังชีพ, ผู้สูงอายุ, ความพึงพอใจ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Student Public Administration, Buriram Rajabhat University

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Student Public Administration, Buriram Rajabhat University

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Student Public Administration, Buriram Rajabhat University

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Lecturer of Public Administration, Buriram Rajabhat University

Abstract

This research has the objective 1) Study the level of satisfaction of the elderly in receiving living allowances from the Ku Suan Taeng Subdistrict Administrative Organization. Ban Mai Chaiyaphot District Buriram Province 2) Compare personal factors towards living allowance payment services of Ku Suan Taeng Subdistrict Administrative Organization. and 3) policy recommendations for the efficiency of the system and living allowance payment services of the Ku Suan Taeng Subdistrict Administrative Organization. Sample group of 264 people. Comparison of satisfaction in receiving living allowances of the elderly in various areas in the Ku Suan Taeng Subdistrict Administrative Organization, classified by gender, by analyzing t-test Independent values. Statistical significance level set at Level 0.05 Method for finding the mean (Mean) and standard deviation. (StandardDeviation) Level of satisfaction in receiving living allowances of the elderly. Overall, it is at a high level. When considering each aspect By sorting the average from highest to lowest, it was found that the aspect of payment of subsistence allowances had the highest average, followed by the aspect of registering those entitled to receive subsistence allowances, followed by the aspect of security and safety. As for the survey of the elderly, the average was the lowest. According to the recommendations of the elderly, most people want to receive more living allowances. Because the elderly have a need for spending. and the elderly can work less As a result, the living allowance received is not enough to survive each month. Some elderly people do not have access to comprehensive welfare. Therefore, the welfare access structure should be developed to be standardized to cover all areas so that the elderly can access welfare more easily.

Keywords : Living allowance, elderly, satisfaction

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการดำเนินการงานด้านสวัสดิการ สังคมสงเคราะห์มาหลายทศวรรษแล้ว นับตั้งแต่การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ตามนโยบายของรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ในปี พ.ศ. 2496 โดยมีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาไม่สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวหรือครอบครัวไม่มีความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุ รัฐบาลได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ขึ้นในหลายจังหวัดตามส่วนภูมิภาคเพื่อรองรับปัญหาผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัว แนวคิดเรื่องการบริการสวัสดิการผู้สูงอายุในระยะแรกจึงเป็นการให้บริการในรูปแบบ สถานสงเคราะห์นอกเหนือจากบริการในรูปแบบสถานสงเคราะห์ ซึ่งครอบคลุมไปถึงบริการด้านการดูแลบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพแล้ว กรมประชาสงเคราะห์ยังได้ขยายบริการดังกล่าว ออกสู่ผู้สูงอายุในชุมชน ในรูปแบบของศูนย์บริการทาง

สังคมแก่ผู้สูงอายุชุมชน ทั้งในชุมชนและในวัด เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ยังอาศัยอยู่กับครอบครัวในชุมชน ได้มีโอกาสรับบริการอื่นๆ เช่น ทางด้านการส่งเสริม สุขภาพ การร่วมกิจกรรมนันทนาการ มีกลุ่มสังคมตามวัยของตน นำไปสู่การพัฒนาสุขภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ มากขึ้น ขณะเดียวกันบริการรูปแบบนี้ ก็จะเป็นการสร้าง ความตระหนักและระดมความร่วมมือของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตน (สุทธิชัย จิตะพันธ์ กุล.2557)

เมื่ออายุเพิ่มขึ้น สภาพร่างกายและการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายจะเสื่อมถอยลงไป จึงมีแนวโน้มการเจ็บป่วยได้ง่าย ปัญหาด้านสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บในวัยผู้สูงอายุนั้นจึงเป็นปัญหาหลักๆ ที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ด้วยสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยลงจึงไม่สามารถที่จะทำงานรับจ้าง สร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัว มีหน้าข้าต้องตกเป็นภาระของคนในครอบครัวต้องคอยดูแลไม่สามารถใช้ชีวิต ได้โดยปกติ เป็นผลให้ขาดรายได้หรือรายได้ลดน้อยถอยลง ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพเกิดปัญหาการทอดทิ้ง คนชราบ้าง สภาพความเป็นอยู่ไม่เหมาะสมบ้าง สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการปัจจัยต่างๆในการ ดำรงชีพ เกิดปัญหาทางสังคมรัฐบาลจึงมีนโยบายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการ สาธารณะ ให้การดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามบริบทสถานะภาพของสังคมในปัจจุบัน เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัจจัยความพร้อมด้านต่างๆ เช่น ด้านการพัฒนา ด้านเสริมสร้างคุณภาพชีวิต จึงมอบหมายให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก จัดให้มีสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยจ่าย เบี้ยยังชีพ ดังนี้ ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 60-69 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 600 บาท/คน/เดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 70-79 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 700 บาท/คน/เดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 80-89 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 800 บาท/คน/เดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 90 ปี ขึ้นไป จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 1,000 บาท/คน/เดือน (ชญา ดา วัฒนะพานิช .2563).

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้สูงอายุของ องค์กรบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ต่อการให้บริการ จ่ายเบี้ย ยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อประสิทธิภาพของระบบและการบริการ จ่ายเบี้ยยังชีพขององค์กรบริหารส่วนตำบลภูสวนแตงและ เป็นแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหาปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบเพศต่อปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเงิน เบี้ยยังชีพขององค์กรบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อประสิทธิภาพของระบบและการบริการจ่ายเบี้ยยังชีพของ องค์กรบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาคุณภาพเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในท้องถิ่น ซึ่งจำแนกเป็น 4 ด้าน ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ และด้านความมั่นคงปลอดภัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2566 ทั้ง 12 หมู่บ้าน จำนวน 775 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง : ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane อ้างถึงใน ประเวศน์ มหารัตน์สกุล.2561) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์

หมู่ที่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	ตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านกุสุมาเตง	177	61
หมู่ที่ 2 บ้านดงยาง	63	22
หมู่ที่ 3 บ้านบาก	74	25
หมู่ที่ 4 บ้านท่ม	51	17
หมู่ที่ 5 บ้านโนนไฮ	38	13
หมู่ที่ 6 บ้านหนองสองห้อง	54	18
หมู่ที่ 7 บ้านโคกจิกน้อย	53	18
หมู่ที่ 8 บ้านหนองเรือ	92	32
หมู่ที่ 9 บ้านประคู้	52	17
หมู่ที่ 10 บ้านน้อย	41	13
หมู่ที่ 11 บ้านนาฝาย	35	12
หมู่ที่ 12 บ้านหลุมท่ม	45	16
รวม	775	264

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดด้าน คือ ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ด้านความมั่นคงปลอดภัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย ความพึงพอใจน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่พบกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน แนะนำตนเอง และขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
2. คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 264 ฉบับ
3. ในกรณีที่คณะผู้วิจัยไม่สามารถเก็บแบบสอบถามได้ในวันนั้น คณะผู้วิจัยได้กลับลงพื้นที่จัดเก็บอีกครั้ง
4. คณะผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามมาได้จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความต้องการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุผู้ในองค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดย วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบายเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ด้วยสถิติค่า (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

One way ANOVA.

ผลการวิจัยพบว่า

จากการศึกษาความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ	4.13	0.24	มาก
2. ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ	4.24	0.33	มาก
3. ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ	4.28	0.27	มาก
4. ด้านความมั่นคงปลอดภัย	4.19	0.19	มาก
รวมเฉลี่ย	4.21	0.25	มาก

จากตาราง พบว่าผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนด้านการสำรวจผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านเมื่อพิจารณาพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลกลุ่มสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศต่างกัน

ข้อความ	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ	4.08	0.23	4.19	0.23	-3.68	0.851
2. ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ	4.28	0.39	4.20	0.25	1.79	0.020*
3. ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ	4.29	0.32	4.26	0.21	0.77	0.000*
4. ด้านความมั่นคงปลอดภัย	4.21	0.21	4.16	0.17	2.28	0.009*
รวมเฉลี่ย	4.21	0.28	4.20	0.21	0.29	0.22

จากตาราง พบว่าจากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ที่มีต่อ ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มสวนแตง ภาพรวมและข้อ 1. ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสำรวจผู้สูงอายุไม่ต่างกัน นอกนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกลุ่มสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีช่วงอายุต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกลุ่มสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีช่วงอายุต่างกัน

ข้อความ	60-69 ปี		70-79 ปี		80-89 ปี		90 ปี ขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ	4.12	0.19	4.07	0.30	4.16	0.17	4.62	0.15	19.59	0.000*
2. ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ	4.16	0.22	4.25	0.49	4.29	0.21	4.72	0.10	11.03	0.000*
3. ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ	4.23	0.22	4.42	0.33	4.16	0.19	4.60	0.00	20.84	0.000*
4. ด้านความมั่นคงปลอดภัย	4.09	0.16	4.29	0.23	4.26	0.14	4.18	0.10	24.47	0.000*
รวมเฉลี่ย	4.15	0.19	4.25	0.33	4.21	0.17	4.53	0.08	18.98	0.000*

จากตาราง พบว่ามีช่วงอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มสวนแตง รายด้าน ได้แก่ 1. ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ 2. ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ 3. ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ช่วงอายุ 90 ปี มากกว่า ช่วง อายุ 60-69 ปี 70-79 ปี และ 80-89 ปี ต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาลย์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอาชีพต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาลย์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอาชีพต่างกัน

ข้อความ	เกษตรกร		ธุรกิจส่วนตัว		รับจ้างทั่วไป		ไม่ประกอบอาชีพ		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ	4.10	0.21	4.23	0.18	4.04	0.05	4.18	0.32	6.44	0.000*
2.ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ	4.17	0.33	4.32	0.26	3.92	0.10	4.45	0.27	24.63	0.000*
3.ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ	4.23	0.20	4.39	0.37	4.25	0.20	4.29	0.30	3.97	0.000*
4.ด้านความมั่นคงปลอดภัย	4.21	0.17	4.18	0.23	4.02	0.10	4.21	0.21	7.57	0.000*
รวมเฉลี่ย	4.18	0.18	4.28	0.19	4.06	0.01	4.28	0.22	12.10	0.000*

จากตาราง พบว่า ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาลย์ ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพจำแนกตามอายุ โดยอายุธุรกิจส่วนตัว มากกว่าช่วงอาชีพ เกษตรกร รับจ้างทั่วไป และไม่ประกอบอาชีพ ต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาลย์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาลย์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ต่ำกว่า 1,000 บาท		1,001-2,000 บาท		2,001-3,000 บาท		3,001-4,000 บาท		4,000 บาท ขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ	4.16	0.21	4.13	0.27	4.13	0.20	4.20	0.00	-	-	0.56	0.643
2.ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ	4.26	0.39	4.28	0.37	4.20	0.15	4.00	0.00	-	-	3.70	0.012*
3.ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ	4.47	0.45	4.26	0.23	4.21	0.17	4.20	0.00	-	-	9.12	0.000*
4.ด้านความมั่นคงปลอดภัย	4.15	0.30	4.21	0.18	4.20	0.14	4.00	0.00	-	-	5.73	0.001*
รวมเฉลี่ย	4.26	0.30	4.22	0.21	4.18	0.10	4.10	0.00	-	-	2.67	0.048

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายด้าน ด้านรายได้ ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาลย์ โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ข้อที่ 1.ไม่

แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6.1 ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ ผู้สูงอายุต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับช่วงระยะเวลาและหลักเกณฑ์การสำรวจผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง หรือมีการแจ้งให้ผู้สูงอายุสามารถยื่นหลักฐานในการขอขึ้นทะเบียนด้วยตัวเอง ณ องค์การบริหารส่วนตำบล

6.2 ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง ในด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ได้ข้อสรุปดังนี้ สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบอื่นๆ นอกจากการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุ ตามปกติ หรือสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุใน ต้องการให้มีการแจ้งรายชื่อผู้ที่มีอายุตามทะเบียนราษฎรถึงเกณฑ์ขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุในแต่ละปี เป็นต้น

6.3 ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง ในด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ได้ข้อสรุปดังนี้ รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยที่รัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางแนวนโยบายกว้างๆ เช่น การสร้างอาชีพและรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เป็นต้น รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของภาคประชาชน/ชุมชนในการจัดสวัสดิการ สังคมให้กับผู้สูงอายุในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะต้อง สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ของแต่ละท้องถิ่นด้วย

6.4 ด้านความมั่นคงปลอดภัย ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง ในความมั่นคงปลอดภัย ได้ข้อสรุปดังนี้ รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ดูแลความมั่นคงปลอดภัยของผู้สูงอายุในวันที่มารับเบี้ยอย่างใกล้ชิด

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพอยู่ในระดับมาก

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบต่อปัจจัยส่วนบุคคลต่อการให้บริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาเตง พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลกุสุมาเตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพ

รวมและรายด้านเมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน 3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีช่วงอายุต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน 4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอาชีพต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน 5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาพบว่า ไม่แตกต่างกัน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อประสิทธิภาพของระบบและการบริการจ่ายเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตงพบว่า 1 ด้านการสำรวจผู้สูงอายุท่านต้องการให้มีการแจ้งให้เจ้าตัวทราบสามารถยื่นหลักฐานในการขอขึ้นทะเบียนด้วยตัวเอง ณ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับช่วงระยะเวลา และหลักเกณฑ์การสำรวจผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง 2.ด้านการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ ท่านต้องการให้มีการสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบ อื่นๆ นอกจากการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุ ตามปกติ หรือสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการแจ้งรายชื่อ ผู้ที่มีรายชื่อตามทะเบียนราษฎรที่มีอายุถึงเกณฑ์ขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุในแต่ละปี เป็นต้น 3. ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ ท่านต้องการ ภาครัฐมีนโยบาย ให้ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของภาคประชาชน/ชุมชนในการจัดสวัสดิการ สังคมให้กับผู้สูงอายุในลักษณะต่างๆ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ของแต่ละท้องถิ่นด้วย 4. ด้านความมั่นคงปลอดภัยท่านต้องการภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ดูแลความมั่นคงปลอดภัยของผู้สูงอายุ ทั้งด้านสภาพร่างกายและจำนวนเงินทั้งในบัญชี หรือจำนวนเงินสดที่ได้รับ ในวันที่มาติดต่อรับเงินเบี้ยยังชีพอย่างใกล้ชิด

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ และด้านความมั่นคงปลอดภัย ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพราะผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา โสภพาน (บทคัดย่อ 2559) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลหัวนาคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 1. ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ของเทศบาลตำบลห้วยนาควา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จากผลวิจัย ด้านการสำรวจผู้สูงอายุ พบว่า ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สวนแตง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพราะผู้สูงอายุต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับช่วงระยะเวลาและหลักเกณฑ์การสำรวจผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง หรือมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงผู้สูงอายุบางคนมีความพอใจในด้านการสำรวจผู้สูงอายุที่ตนเองพอใจแต่ผู้สูงอายุบางคนกลับไม่ได้รับการสำรวจ ผู้สูงอายุก็ย่อมต้องการมีประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจอย่างทั่วถึงประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชนทุกชุมชนหมู่บ้าน ควรมีป้ายแจ้งรอบการสำรวจการปิดประกาศที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ทุกชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีบทบาทในการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิ รับเบี้ยยังชีพแต่ละชุมชน ควรมีบริการสำรวจผู้สูงอายุนอกสถานที่ของเทศบาลในทุกชุมชนและ ควรแจ้งให้ผู้สูงอายุสามารถยื่นหลักฐานในการขอขึ้นทะเบียนด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชลธิชา โสภภาพาน (2559) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลห้วยนาควา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าด้านการสำรวจผู้สูงอายุ ควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจอย่างทั่วถึง ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชนทุกชุมชนหมู่บ้าน ควรมีป้ายแจ้งรอบการสำรวจการปิดประกาศที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ทุกชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีบทบาทในการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิ รับเบี้ยยังชีพแต่ละชุมชน ควรมีบริการสำรวจผู้สูงอายุนอกสถานที่ของเทศบาลในทุกชุมชนและ ควรแจ้งให้ผู้สูงอายุสามารถยื่นหลักฐานในการขอขึ้นทะเบียนด้วยตัวเอง ณ สำนักงานเทศบาล

2.2 จากการผลการวิจัย ด้านการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ พบว่า ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สวนแตง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ท่านต้องการ ให้มีการสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบ อื่นๆ นอกจากการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุ ตามปกติ หรือสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการแจ้งรายชื่อ ผู้ที่มีรายชื่อตามทะเบียนราษฎร์ที่มีอายุถึงเกณฑ์ขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุในแต่ละปี เป็นต้นซึ่งต่างกับผลงานวิจัยของพิชชาภา เหลืองอ่อน (2559) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุโดยรวมเห็นด้วยกับการบริหารจัดการเบี้ยผู้สูงอายุในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการจ่ายเงินเบี้ยชีพ และด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ 2) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ แหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ รายได้รวมต่อเดือน ระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพ และวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ3)ข้อเสนอแนะ จากการวิจัยองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ ควรเล็งถึงความสำคัญในปัญหาของประชาชน เป็นหลัก ตลอดจนมีการวางแผนนโยบายเพื่อรองรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในกรณีฉุกเฉิน และควรมีการจัดทำแผนพัฒนาผู้สูงอายุเป็นรายปี เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ตลอดจนความต้องการของผู้สูงอายุแล้วนำมากำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาสวัสดิการ การรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือสวัสดิการ

สังคมด้านอื่นๆ ต่อไป

2.3 จากการผลการวิจัย พบว่า ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยที่รัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางแนวนโยบายกว้างๆ เช่น การสร้างอาชีพและรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เป็นต้น รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของภาคประชาชน/ชุมชนในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะต้อง สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ของแต่ละท้องถิ่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณภัตสรณ์ ศิริวยธนต์ (2560) ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านนโยบายและแผนงาน องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเงิน เบี้ยยังชีพตรงตามเวลาที่ผู้บริหารได้กำหนดไว้มีการจัดทำแผนงานกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุทุกปี และเจ้าหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุทุกปี ปัญหาและอุปสรรคฐานข้อมูลผู้สูงอายุไม่เป็นปัจจุบัน และขาดความต่อเนื่องขาดบุคลากรคอยช่วยงาน แนวทางการดำเนินงาน ควรจัดทำฐานข้อมูลให้ เป็นปัจจุบันและมีให้มีผู้ช่วยในการปฏิบัติงาน 2) ด้านการประชาสัมพันธ์มีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบหนังสือประชาสัมพันธ์ผ่านทางเจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาและ ประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ปัญหาและอุปสรรคไม่มีเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว หนังสือประชาสัมพันธ์ออกล่าช้าแนวทางการดำเนินงาน ควรมีรถกระจายข่าวเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง 3) ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ มีการมอบอำนาจให้กับสมาชิก และลูกหลานมารับแทน ปัญหาและอุปสรรคมีการจัดทำฎีกาหลายขั้นตอน การเตรียมเงินสดเพื่อ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพต้องใช้เวลาหลายชั่วโมงและ ไม่มีการประสานงานระหว่างนักพัฒนา ชุมชนกับองค์กร หน่วยงาน ควรโอนเงินเข้าบัญชีทั้งหมด เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน และให้มีผู้ช่วยในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการประเมินและติดตามผล มีเจ้าหน้าที่ออกเยี่ยมเยียน ผู้สูงอายุและมีการติดตามผู้สูงอายุที่ป่วยเข้าโรงพยาบาล ที่ไม่สามารถมารับเงินเบี้ยยังชีพได้ด้วยตนเอง ปัญหาและอุปสรรค ติดตามผู้สูงอายุที่อยู่พื้นที่ห่างไกลให้มาลงทะเบียน ถ้ามาลงทะเบียน ไม่ทันก็เสียสิทธิแนวทางการดำเนินงาน ผู้บริหารควรออกเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุเดือนละครั้งและมีหนังสือประชาสัมพันธ์ให้กับผู้นำ เพื่อช่วยติดตามผู้สูงอายุให้มาลงทะเบียน

2.4 จากการผลการวิจัยพบว่า ด้านความมั่นคงปลอดภัย ความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ดูแลความมั่นคงปลอดภัยของผู้สูงอายุในวันที่มารับเบี้ยอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ เจริญธน (2560:) พบว่า ระดับคุณภาพการให้บริการการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลท่าระหัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมั่นคงปลอดภัย ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการการจ่ายเบี้ยยังชีพ ในข้อเชื่อมั่นในเอกสารการรับเงิน รองลงมาคือแนะนำวิธีการเก็บเงินให้แน่นอน

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสวนแตง

3.1 จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกู่สวนแตง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่อรายด้านการสำรวจผู้สูงอายุ ด้านการขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ และด้านความมั่นคงปลอดภัย ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการสำรวจผู้สูงอายุ ในเทศบาล ตำบลห้วยคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์และเปรียบเทียบความพึงพอใจในการสำรวจผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ในเทศบาล ตำบลห้วยคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัย ชลธิชา โสภพาน (2559:) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลห้วยคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการสำรวจผู้สูงอายุ ในเทศบาล ตำบลห้วยคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ และเปรียบเทียบความพึงพอใจในการสำรวจผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ในเทศบาล ตำบลห้วยคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลกู่สวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ควรให้ความช่วยเหลือหรือส่งเสริมด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชีพ รับจ้าง ค้าขาย เพื่อให้มีรายได้ ต่อเดือนเพียงพอ

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลกู่สวนแตง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ควรช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ และดูแลความเป็นอยู่ให้ ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้น โดยให้คำตอบแทนพิเศษและสวัสดิการแก่บุคลากรที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยถึงวิธีการรวมกลุ่มและการส่งเสริมสวัสดิการให้แก่ ผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น การรวมกลุ่มด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการประกอบอาชีพหรือรายได้เสริม ด้านกิจกรรมทางสังคม และศาสนา เป็นต้น และศึกษาว่าการรวมกลุ่มดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดบ้างกับชุมชน

2.2 ควรศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุในการช่วยพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมา พัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). **การดูแลผู้สูงอายุ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ 2566, แหล่งที่มา :

การดูแลผู้สูงอายุ (dop.go.th).

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. (2548). **มาตรฐานการสงเคราะห์** สืบค้นเมื่อ

23 มีนาคม 2567 จาก :https://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/stan16/16.htm

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชนจำกัด.

- ขวัญชนก บวกเอี้ยว. (2556). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการมลพิษทางกลิ่นของฟาร์มสุกร ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน : กรณีศึกษาอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทร์จิรา อธิพิศุทธิกุล. (2560). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์**. บุรีรัมย์ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. จาก : http://etheses.psu.ac.th/libirpsru/sites/default/files/site/default/thesis/ch3_6.pdf
- จินตนา รอดอารมณ์. (2554). **ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราภรณ์ เกสร. (2560). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชญาดา วัฒนะพานิช. (2563). **การศึกษากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ**. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลธิชา โสภพาน. (2559). **ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์**. สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2567
จาก : <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2559Chonthicha%20Sopapan.pdf>
- ณัฏฐ์สรณ์ ศิริวรรณรัตน์. (2560). **การดำเนินงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอพนสนธิ์ จังหวัดชลบุรี**.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2567
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2561). **แนวคิด หลักการ และกระบวนการวิจัย : เชิงปริมาณ คุณภาพและผลานวิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ นครสวรรค์ : ปัญญาชน** สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2567
- พิชชาภา เหลืองอ่อน. (2559). **การบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอพนสนธิ์ จังหวัดชลบุรี**. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- เพียงลภัส เจริญนวงศา. (2562). **คุณภาพการให้บริการการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลท่าแร่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี**. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2557). **เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2567 จาก : <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/2693>
- องค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาลย์. (2566). **เกี่ยวกับจำนวนประชากร**. บุรีรัมย์ : องค์การบริหารส่วนตำบลกุสุมาลย์. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2567 จาก: <https://kusuantangburiram.go.th/page.php?pagename=contact>

JGSI

Journal of Governance and Social Innovation

วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง ชั้น 2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษามหาชัฏราชนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 ถนนไทยพัฒนา หมู่ 8 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์ 09 3123 3696 แฟกซ์ 0 4564 3607
Email: journal.clg.sskru@gmail.com